

V.Z.W. ASSURAMA
Cursus arbeidsongevallen
voor verzekeringsmakelaars

De Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid:
werking, beveiliging, realisaties,
perspectieven en mogelijkheden voor de
arbeidsongevallenverzekeraars

Frank ROBBEN
Administrateur-generaal
Kruispuntbank Sociale Zekerheid
Januari 1994

0. INHOUDSTAFEL

1. Algemene werking van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ)	4
1.1. Taken van de Kruispuntbank en toepassingsgebied	4
1.1.1. Het machtigen, organiseren en leiden van de uitwisseling van gegevens door de instellingen van sociale zekerheid.....	6
1.1.2. De coördinatie van de betrekkingen tussen de instellingen van sociale zekerheid en het rijksregister van de natuurlijke personen	13
1.1.3. Het verzamelen bij de instellingen van sociale zekerheid en het opslaan van algemene identificatiegegevens, die niet in het rijksregister van de natuurlijke personen beschikbaar zijn.....	14
1.1.4. Het verzamelen bij de instellingen van sociale zekerheid van informatie nuttig voor het beheer, de conceptie en de kennis van de sociale zekerheid	14
1.2. Inwerkingtreding van de wet	15
1.3. Administratieve structuur van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid	16
1.3.1. Het Beheerscomite van de Kruispuntbank.....	16
1.3.2. Het Toezichtscomite voor de sociale zekerheid	16
1.3.3. Het Algemeen Coördinatiecomite.....	19
2. De beveiliging van de gegevens binnen het netwerk beheerd door de - Kruispuntbank	21
2.1. Inleiding	21
2.2. Overzicht van de bepalingen van de Kruispuntbankwet inzake gegevensbeveiliging	22
2.3. Het koninklijk besluit van 12 augustus 1993 houdende organisatie van de informatieveiligheid bij de instellingen van sociale zekerheid.....	24
2.4. Basisprincipes die ten grondslag liggen van de uitgewerkte veiligheidsmaatregelen.....	26
2.5. Concrete uitwerking van informatieveiligheid bij de Kruispuntbank	28

3.	Concrete realisaties en prioriteiten op korte termijn	30
3.1.	Het gebruik van een unieke identificatiesleutel per persoon.....	30
3.2.	De toegang tot het rijksregister en de KSZ-registers.....	31
3.3.	De nieuwe methode van inzameling en opslag van loon- en arbeidstijdgegevens	32
3.4.	De toegang tot het werkgeversrepertorium.....	33
3.5.	De elektronische uitwisseling van attesten	34
3.6.	Een begin van ondersteuning van sociaal-wetenschappelijk onderzoek	34
4.	Een aantal mogelijkheden van de Kruispuntbank voor de arbeidsongevallenverzekeraars	35
5.	Selectieve bibliografie m.b.t. de Kruispuntbank	36
6.	Lijst der gebruikte afkortingen	37

1. ALGEMENE WERKING VAN DE KRUISPUNTBANK VAN DE SOCIALE ZEKERHEID (KSZ)

1.1. TAKEN VAN DE KRUISPUNTBANK EN TOEPASSINGSGEBIED

De wet houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid¹, (hierna genoemd Kruispuntbankwet) werd door het Parlement goedgekeurd op 15 januari 1990. De uitvoering van deze wet leidt geleidelijk tot een doorgedreven informatisering van de sociale zekerheid, met belangrijke gevolgen voor alle hierbij betrokken partijen (instellingen van sociale zekerheid, sociale verzekerden, beleidsvoerders,...).

Het in de wet uitgewerkte concept van een netwerk tussen de instellingen van sociale zekerheid, gecombineerd door de Kruispuntbank, verlaat helemaal de idee van een gecentraliseerde gegevensopslag. De nadruk komt te liggen op de uitbouw van een netwerk voor elektronische gegevensuitwisseling tussen de instellingen van sociale zekerheid, die zelf verantwoordelijk blijven voor het opslaan en bijhouden van de informatie. Wel worden ze ertoe aangezet hun informatisering op te drijven en in eigen handen te nemen, om het netwerk zo goed mogelijk te laten functioneren. Bovendien beschikt de Kruispuntbank over de nodige middelen om de onderlinge informatie-uitwisseling op een geordende, gecoördineerde en gecontroleerde manier te laten verlopen.

Grosso modo kan onderscheid worden gemaakt tussen 4 opdrachten van de Kruispuntbank, die hierna één voor één worden overlopen:

- het machtigen, organiseren en leiden van de uitwisseling van gegevens door de instellingen van sociale zekerheid;
- de coördinatie van de betrekkingen tussen de instellingen van sociale zekerheid en het rijksregister van de natuurlijke personen;
- het verzamelen bij de instellingen van sociale zekerheid, en het opslaan van algemene identificatiegegevens, die niet in het rijksregister van de natuurlijke personen beschikbaar zijn;
- het verzamelen bij de instellingen van sociale zekerheid van informatie nuttig voor het beheer, de conceptie en de kennis van de sociale zekerheid.

Bij de uitvoering van elk van deze taken dient de Kruispuntbank bijzonder rekening te houden met de beveiliging van gegevens in het algemeen, en met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de sociale verzekerden in het bijzonder. Deze materie wordt evenwel uitvoerig behandeld in punt 2.

¹ Wet houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid, B.S., 22 februari 1990, 3288, errata B.S., 2 juni 1990 en 2 oktober 1990, gewijzigd bij wet van 6 augustus 1990, B.S., 2 oktober 1990, bij wet van 20 juli 1991, B.S., 1 augustus 1991, bij wet van 26 juni 1992, B.S., 30 juni 1992, bij wet van 8 december 1992, B.S., 18 maart 1993, bij wet van 30 december 1992, B.S., 9 januari 1993 en bij wet van 6 augustus 1993, B.S., 9 augustus 1993.

Uit de hierboven vermelde beschrijving van de taken van de Kruispuntbank, blijkt de definitie van het begrip "instelling van de sociale zekerheid" de sleutel te zijn voor de bepaling van de materiële werkingssfeer. Onder "instelling van sociale zekerheid" worden verstaan (artikel 2, 2° Kruispuntbankwet):

- alle openbare overheden, diensten en instellingen belast met de toepassing van de sociale zekerheid (bijvoorbeeld het Fonds voor Arbeidsongevallen);
- alle privaatrechtelijke instellingen erkend voor de medewerking aan de toepassing van de sociale zekerheid, met uitzondering van de erkende sociale secretariaten voor werkgevers (bijvoorbeeld de gemachtigde arbeidsongevallenverzekeraars);
- de fondsen voor bestaanszekerheid, in de mate dat ze krachtens hun statuten instaan voor de verstrekking van aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid voor werknemers.

De notie "sociale zekerheid" wordt zeer ruim opgevat en bevat (artikel 2,1° Kruispuntbankwet):

- de 7 takken uit het algemene werknemersstelsel en de bijzondere stelsels voor de mijnwerkers en de zeelieden (arbeidsongevallen, beroepsziekten, gezinsbijslagen, jaarlijkse vakantie, rust- en overlevingspensioenen, werkloosheid en ziekte- en invaliditeit), ook in de mate dat ze uitgebreid zijn tot personeelsleden van de openbare sector;
- de rust- en overlevingspensioenen van de openbare sector;
- de 3 takken van het stelsel der zelfstandigen (gezinsbijslagen, rust- en overlevingspensioenen en ziekte- en invaliditeit);
- de overzeese sociale zekerheid;
- de sociale bijstandsregelingen (bestaansminimum, gewaarborgde gezinsbijslag, gewaarborgd inkomen voor bejaarden en tegemoetkomingen voor gehandicapten);
- de aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid voor werknemers die door de fondsen voor bestaanszekerheid worden verstrekt overeenkomstig hun statuten;
- de regels betreffende de heffing en invordering van de bijdragen en andere inkomsten die tot de financiering van de vermelde takken, regelingen en voordelen bijdragen.

Behoren echter niet tot de "sociale zekerheid" in de zin van de wet, de maatschappelijke dienstverlening in uitvoering van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en de extralegale sociale prestaties, met uitzondering van diegene verstrekt door de fondsen voor bestaanszekerheid in uitvoering van hun statuten. Bij in Ministerraad overlegd koninklijk besluit kan het begrip sociale zekerheid worden aangepast (artikel 2, laatste lid Kruispuntbankwet). Bovendien kunnen, eveneens bij in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, genomen op voorstel van het Beheerscomité van de Kruispuntbank

en na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, andere overheden of instellingen dan de instellingen van sociale zekerheid, al dan niet gedeeltelijk aan de regeling worden onderworpen (artikel 18 Kruispuntbankwet).

1.1.1. HET MACTIGEN, ORGANISEREN EN LEIDEN VAN DE UITWISSELING VAN GEGEVENS DOOR DE INSTELLINGEN VAN SOCIALE ZEKERHEID

Soorten gegevens gebruikt in de sociale zekerheid

Om de basisprincipes van de werking van het netwerk geleid door de Kruispuntbank goed te begrijpen, is het nuttig een inzicht te hebben in de soorten informatie die de sociale zekerheid nodig heeft om te kunnen functioneren. In functie van het aantal sociale zekerheidsinstellingen dat de gegevens nodig heeft en de frequentie van deze behoefte, kan een onderscheid worden gemaakt tussen algemene en specifieke informatie. Gegevens waarvan meerdere instellingen regelmatig gebruik maken, zijn van algemene aard, andere inlichtingen van specifieke aard.

Naar de stabiliteit van de informatie doorheen de tijd kan worden gediversifieerd tussen duurzame en periodische informatie.

De duurzame algemene gegevens betreffen de basisindicatoren m.b.t. de algemene levenssituatie van de verzekerde, meer bepaald zijn situering in de tijd (geboortedatum, datum van overlijden, ...), in de ruimte (geboorteplaats, verblijfsadres, ...) en in de sociale omgeving (naam, voornaam, burgerlijke staat, gezinssamenstelling,...). Deze informatie is vrij stabiel doorheen de tijd. De gebeurtenissen die deze inlichtingen beïnvloeden (geboorte, overlijden, verhuis, naamsverandering,...) komen in globo niet veel voor en veroorzaken veranderingen die op hun beurt een vrij duurzaam karakter hebben.

De periodische algemene informatie nodig voor de toepassing van de sociale zekerheid betreft voornamelijk de tewerkstellingssituatie van de sociaal verzekerde, en omvat in het bijzonder de gegevens omtrent de verrichte arbeidsprestaties, de hiermee gelijkgestelde periodes en het verdiende loon.

De specifieke informatie, waarin een verder onderscheid in functie van de stabiliteit van de informatie weinig nut blijkt te hebben, omvat de gegevens die hoofdzakelijk binnen één sociale zekerheidsinstelling of -tak nodig zijn, en slechts sporadisch daarbuiten (vb. detail-elementen betreffende de gezondheidstoestand).

Waar voor een vlotte werking van de sociale zekerheid, de algemene informatie, die door velen regelmatig wordt gebruikt, permanent in geactualiseerde vorm beschikbaar dient te zijn, volstaat voor de specifieke informatie een inzameling op het ogenblik dat hieraan een concrete behoefte ontstaat.

Om een goede updating te waarborgen, moeten de periodische algemene gegevens op regelmatige tijdstippen worden opgevraagd, terwijl voor de duurzame algemene informatie een éénmalige inzameling volstaat, gekoppeld aan de verplichting tot mededeling van wijzigingen door de betrokkene.

De structuur van het netwerk

Op basis van de gemaakte en concreet ingevulde indelingen van de benodigde informatie is het nu mogelijk het structuurmodel uit te tekenen voor de inzameling, uitwisseling en opslag van gegevens, zoals het in de Kruispuntbankwet ligt vervat

Het model neemt de vorm aan van een sternetwerk, geleid door de Kruispuntbank die het verkeer binnen het netwerk regelt.

Het verwijzingsrepertorium

De Kruispuntbank beschikt daartoe over een relationele gegevensbank (in artikel 6 van de Kruispuntbankwet repertorium van de personen genoemd), waarin geen inhoudelijke informatie wordt bewaard, maar enkel verwijzingsgegevens die per persoon aangeven welke gegevens in welke sociale zekerheidstak(ken) of -instelling(en) worden bijgehouden en mogen worden verkregen. Concreet bestaat het verwijzingsrepertorium van de Kruispuntbank uit verschillende, onderling gerelateerde tabellen, waarvan de voornaamste zijn²:

- het personenrepertorium (wie-waar-hoe-tabel), dat aangeeft welke personen in welke hoedanigheden dossiers bezitten bij welke instellingen van sociale zekerheid m.b.t. welke periodes;
- de toegangsmachtigingstabel (wie-krijgt-wat-tabel), die aangeeft welke gegevens de onderscheiden soorten instellingen van sociale zekerheid mogen verkrijgen m.b.t. de verschillende soorten dossiers;
- de gegevensbeschikbaarheidstabel (wat-waar-tabel), die aangeeft welke gegevens beschikbaar zijn in de onderscheiden soorten instellingen van sociale zekerheid m.b.t. de verschillende soorten dossiers.

Of in het personenrepertorium van de Kruispuntbank wordt verwezen naar de tak in het algemeen dan wel rechtstreeks naar de betrokken instelling, hangt af van het feit of instellingen uit de betrokken tak of stelsel al dan niet zelf een sectorieel verwijzingsrepertorium (laten) bijhouden met verwijzingen tot op het niveau van de instellingen. Uit de rechtstreekse verwijzing in het repertorium van de Kruispuntbank naar de instelling zou immers in bepaalde gevallen op zich reeds belangrijke inhoudelijke informatie kunnen worden afgeleid, zoals het lidmaatschap van een ziekenfonds of van een vakbond. Vandaar dat in de takken waarin meewerkende instellingen opdrachten uitvoeren, wordt gopteerd voor een tweetrapsysteem waarbij de Kruispuntbank enkel de referentie naar de tak of het stelsel bezit. De openbare instelling die de sector beheert, de betrokken meewerkende instellingen in onderlinge samenwerking, of een door hen aangeduide onderaannemer, houden dan op hun beurt een sectorieel repertorium bij met verdere doorverwijzingen tot op het niveau van de instellingen. De keuze voor deze mogelijkheid leidt ertoe dat de knooppunten van het netwerk beheerd door de Kruispuntbank op hun beurt een kruispuntbankfunctie uitoefenen m.b.t. de betrokken tak of stelsel.

Het primaire netwerk versus de secundaire netwerken

Uit het voorgaande kan worden afgeleid dat sommige instellingen over een rechtstreekse verbinding met de Kruispuntbank beschikken, en dat andere instellingen met de Kruispuntbank worden verbonden via een knooppunt dat een sectorieel verwijzingsrepertorium bijhoudt. De instellingen die rechtstreeks op de Kruispuntbank aangesloten zijn vormen het primaire netwerk. Per sector waarvoor een specifiek verwijzingsrepertorium wordt bijgehouden in een sectorieel knooppunt, ontstaat een secundair netwerk, beheerd door een instelling die rechtstreeks is aangesloten op de Kruispuntbank en beheersinstelling wordt genoemd.

² Voor een meer uitgebreide beschrijving van de structuur van het verwijzingsrepertorium en de diverse gebruiksmogelijkheden, zij verwezen naar KRUIPUNTBANK VAN DE SOCIALE ZEKERHEID, Wat is en hoe werkt de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid?, Brussel, Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, 1992, 22 e.v.

Elke instelling die een secundair netwerk beheert, heeft een dubbele taak: het organiseren en coördineren van het gegevensverkeer tussen de desbetreffende sector van sociale zekerheid en de Kruispuntbank enerzijds, en het organiseren en coördineren van de gegevensuitwisselingen binnen de sector tussen de meewerkende instellingen onderling en tussen deze instellingen en de beheersinstelling anderzijds. Deze laatste uitwisselingen verlopen immers niet over de Kruispuntbank.

Om deze taken naar behoren te vervullen dient de beheersinstelling, zoals reeds aangegeven, bin-
nen de sector een gelijkaardige kruispuntfunctie te vervullen als de Kruispuntbank vervult voor de gegevensuitwisseling tussen de diverse sectoren van de sociale zekerheid. De beheersinstelling dient aldus een sectorieel verwijzingsrepertorium bij te houden dat aangeeft met betrekking tot welke personen de onderscheiden meewerkende instellingen gegevens mogen opvragen m.b.t. welke tijdsperiodes.

De inzameling van gegevens

Indien een sociale zekerheidsinstelling een inlichting betreffende een bepaalde persoon nodig heeft en nog niet bezit, dient ze zich, desgevallend via de instelling die het specifieke repertorium m.b.t. de betrokken sector bijhoudt, eerst tot de Kruispuntbank te wenden. Dezelfde verplichting wordt opgelegd wanneer een instelling de juistheid van de gegevens wenst na te gaan (artikel 11 Kruispuntbankwet).

Uiteraard geldt deze verplichting niet als de betrokken instelling overeenkomstig de hierna beschreven functionele bevoegdheidsverdeling inzake gegevensopslag zelf met het bijhouden van de benodigde informatie is belast (artikel 12, eerste lid Kruispuntbankwet). De voorafgaandelijke raadpleging van de Kruispuntbank is logischerwijze evenmin verplicht wanneer de informatiebehoevende instantie weet dat de nodige gegevens beschikbaar zijn in een andere instelling van sociale zekerheid, waaraan in uitvoering van artikel 14, eerste lid, 5° van de Kruispuntbankwet bij koninklijk besluit het recht werd toegekend om met de informatiebehoevende instelling rechtstreeks gegevens uit te wisselen, zonder passage via de Kruispuntbank (zie lager, De uitwisseling van gegevens).

Tenslotte kunnen bij koninklijk besluit de omstandigheden worden vastgelegd waarbinnen het hierna beschreven Toezichtscomité een afwijking t.a.v. de verplichte raadpleging van de Kruispuntbank kan toestaan (artikel 12, tweede lid Kruispuntbankwet).

Wanneer haar een vraag om informatie wordt gesteld, voert de Kruispuntbank eerst een controle uit op de rechtmatigheid ervan aan de hand van de inventaris van de toegelaten gegevensstromen, die door haar wordt opgesteld en bijgehouden in de toegangsmachtigingstabel van het verwijzingsrepertorium.

Indien de gevraagde informatie mag verstrekt worden, wordt via een raadpleging van de gegevensbeschikbaarheidstabel van het verwijzingsrepertorium nagegaan of het gegeven reeds in het net beschikbaar is, en waar het desgevallend kan worden opgevraagd. Indien de benodigde informatie in het netwerk aanwezig is, haalt de Kruispuntbank ze automatisch op bij de betrokken instelling, die verplicht is deze informatie (elektronisch) te verstrekken (artikel 10

Kruispuntbankwet), en maakt ze over aan de opvragende instantie. Slechts indien de gegevens niet in het netwerk voorhanden zijn, is de belanghebbende instelling gemachtigd de sociaal verzekerde of andere personen, die de betrokken inlichtingen kunnen verstrekken (vb. de werkgever) te ondervragen. Ter actualisatie van het verwijzingsrepertorium deelt de gegevensinzamelende instelling dan wel het resultaat van de ondervraging aan de Kruispuntbank mee, desgevallend via de instelling dat het specifieke repertorium m.b.t. de betrokken tak of stelsel bijhoudt. De Kruispuntbank zal het meegedeelde resultaat dan automatisch doorzenden naar de instelling die met de opslag van de gegevens is belast (zie lager, De opslag van gegevens).

De beschreven werkwijze is doelbewust gericht op het bereiken van een éénmalige inzameling van basisgegevens bij de sociaal verzekerden of de personen die omtrent hen informatie dienen te verstrekken, zodat de burgers in belangrijke mate kunnen worden ontlast van tal van administratieve formaliteiten.

De opslag van gegevens

In de Kruispuntbank worden in beginsel geen inhoudelijke gegevens bijgehouden. Zij bevat enkel verwijzingen naar informatie die op een gedecentraliseerde en gedistribueerde wijze wordt bewaard.

De Kruispuntbank kan, na advies van het Algemeen Coordinatiecomité dat in haar schoot is opgericht, een functionele bevoegdheidsverdeling inzake gegevensopslag vastleggen tussen de instellingen van sociale zekerheid (artikel 9 Kruispuntbankwet).

De instelling die met de opslag van een gegevenscategorie wordt belast, moet deze informatie opslaan en, voorzover nodig, up to date houden, rekening houdend met de behoeften van alle sociale zekerheidsinstellingen (artikel 9 in fine Kruispuntbankwet). De andere sociale zekerheidsinstellingen, die deze inlichtingen nodig hebben, dienen deze informatie dan slechts te bewaren gedurende de tijd nodig voor de uitvoering van hun opdrachten, en hoeven zich niet te bekommeren om het bijhouden van de historiek.

Gezien ernaar wordt gestreefd de meervoudige opslag van gegevens zoveel mogelijk te beperken wordt informatie die reeds opgenomen is in gegevensbanken extern aan de sociale zekerheid, en waartoe de instellingen van sociale zekerheid toegang hebben, niet nogmaals in het netwerk bijgehouden. Daarenboven wordt bij de verdeling van de verantwoordelijkheden inzake de opslag van gegevens zoveel mogelijk rekening gehouden met de inhoudelijke taakverdeling tussen de onderscheiden sociale zekerheidsinstellingen.

Dit leidt tot volgend basisschema:

- de identificatiegegevens worden in de eerste plaats bijgehouden in het rijksregister, dat de basisgegevens afkomstig uit de gemeentelijke bevolkings- en vreemdelingenregisters bevat; de identificatiegegevens m.b.t. de personen die niet in het rijksregister zijn ingeschreven, worden bijgehouden in een aantal registers in de Kruispuntbank, waarover lager meer; dit is de enige uitzondering op het principe dat de Kruispuntbank geen inhoudelijke informatie bevat;

- de loon- en arbeidstijdgegevens, die volgens een vast schema ingezameld en gecontroleerd worden door de instellingen belast met de inning van de sociale zekerheidsbijdragen, worden ook door deze instellingen bijgehouden;
- voor de andere gegevens zal de opslag worden toevertrouwd aan de instelling die de betrokken informatie in de normale omstandigheden het meest nodig heeft.

De uitwisseling van gegevens

In beginsel moet elke uitwisseling van sociale gegevens van persoonlijke aard uitgaande van een instelling van sociale zekerheid via de Kruispuntbank verlopen (artikel 14, eerste lid in limine Kruispuntbankwet). Om de efficiënte werking van de sociale zekerheid echter niet al te zeer in het gedrang te brengen, zijn een aantal uitzonderingen op deze regel voorzien. De verplichte passage via de Kruispuntbank geldt niet voor de mededeling van gegevens van persoonlijke aard die zich richt tot (artikel 14 Kruispuntbankwet):

- de personen waarop de gegevens betrekking hebben, hun wettelijke vertegenwoordigers, en diegenen die door hen uitdrukkelijk werden gemachtigd om de gegevens te verkrijgen;
- de personen, andere dan de instellingen van sociale zekerheid, die de betrokken gegevens nodig hebben voor de vervulling van hun verplichtingen inzake sociale zekerheid, hun aangestelden of lasthebbers, of diegenen die door hen uitdrukkelijk werden gemachtigd om de gegevens te verkrijgen; hiermee worden bijvoorbeeld bedoeld, de werkgevers die, om aangifte te kunnen doen van de lonen en de arbeidstijden van de door hen tewerkgestelde werknemers, over deze laatsten bepaalde informatie moeten verkrijgen van de betrokken sociale zekerheidsinstellingen;
- de personen waaraan door de voorgaande categorie werken in onderaanneming worden toevertrouwd voor de toepassing van de sociale zekerheid; als voorbeeld van deze groep kunnen de erkende sociale secretariaten van werkgevers worden vermeld;
- de buitenlandse instellingen van sociale zekerheid, voor zover deze mededeling geschiedt in het kader van de internationale overeenkomsten inzake sociale zekerheid; in de mate dat buitenlandse sociale zekerheidsinstellingen krachtens gemeenschapsrechtelijke of internationaalrechtelijke bepalingen bij de mededeling van gegevens gelijk moeten worden behandeld met eigen nationale instellingen (bijvoorbeeld bij gegevensuitwisseling in uitvoering van EG-verordening 1408/71), dient de gegevensuitwisseling echter wel via de Kruispuntbank te verlopen.

Bovendien kunnen bij koninklijk besluit de gevallen worden bepaald waarin ook aan andere instellingen van sociale zekerheid, hun aangestelden of lasthebbers rechtstreeks gegevens mogen worden overgemaakt door een instelling van sociale zekerheid (artikel 14, eerste lid, 5° Kruispuntbankwet). Het ligt in de bedoeling alle gegevensuitwisselingen tussen instellingen die behoren tot éénzelfde secundair netwerk evenals de gegevensuitwisselingen tussen het RIZIV en het netwerk tussen de ziekenfondsen vrij te stellen van een passage via de Kruispuntbank, in de mate dat deze uitwisselingen nodig zijn voor de uitvoering van wettelijk of reglementair vast-

gestelde sociale zekerheidsopdrachten.

De elektronische uitwisseling van gegevens via het netwerk beheerd door de Kruispuntbank kan technisch hetzij interactief, hetzij in uitgesteld relais geschieden. Bij een interactieve gegevensuitwisseling is er een rechtstreeks op elkaar inwerkend vraag- en antwoordspel tussen de computer van de instelling die de gegevens wenst te verkrijgen en deze van de instelling die de gegevens verstrekt. Vraag en antwoord wisselen mekaar voortdurend af, met zeer kleine tijdsintervallen tussen beide. Een voorbeeld ervan is de rechtstreekse opzoeking in het rijksregister van het adres van een welbepaald persoon. Bij een gegevensuitwisseling in uitgesteld relais is er geen rechtstreekse wisselwerking tussen vraag en antwoord. Een vraag of een aantal vragen worden gesteld, het of de antwoord(en) word(t)(en) opgezocht en nadien, na een zeker tijdsinterval, opgestuurd. Voorbeeld van een gegevensuitwisseling in uitgesteld relais is de opvraging bij het rijksregister van een adres van één of meerdere personen, waarbij het antwoord echter niet onmiddellijk beschikbaar is voor verwerking door de computer van de opvragende instelling, maar ten behoeve van de opvragende instelling wordt gedropt in een elektronische brievenbus (mailbox) bij de Kruispuntbank of de beheersinstelling van een secundair netwerk.

De interactieve gegevensuitwisseling geschiedt steeds via telecommunicatie. De gegevensuitwisseling in uitgesteld relais verloopt altijd via het mailboxsysteem van de Kruispuntbank en kan hetzij via telecommunicatie geschieden, met name via file transfer, hetzij via de fysieke uitwisseling van elektronische dragers, zoals magneetbanden.

Het initiatief tot de uitwisseling van gegevens via het netwerk kan zowel worden genomen door de instelling die de gegevens behoeft, door het opvragen van de gegevens, als door de instelling die over de gegevens beschikt, door het verzenden van bepaalde gegevens. Voor de duurzame algemene gegevens wordt overigens voorzien in de automatische mededeling, via het mailboxsysteem, van gegevenswijzigingen aan de belanghebbende instellingen. Zo wordt bijvoorbeeld een adreswijziging van een persoon, die aan de Kruispuntbank wordt meegedeeld door het rijksregister, door de Kruispuntbank op basis van een raadpleging van het verwijzingsrepertorium overgemaakt aan alle instellingen van sociale zekerheid die een dossier beheren betreffende deze persoon en geïnteresseerd zijn in deze wijziging.

Het identificatienummer sociale zekerheid (INSZ) als unieke identificatiesleutel binnen de hele sociale zekerheid

Door een reeks koninklijke besluiten van 12 september 1985, 10 september 1986, 5 december 1986 en 26 september 1988 werd, met ingang van 1 januari 1990, aan de instellingen van sociale zekerheid het verplicht gebruik opgelegd van het rijksregisternummer in alle externe betrekkingen. Sedert juni 1986 werden de diverse sociale zekerheidsinstellingen geleidelijk met deze nummers uitgerust. Ook de ASLK, die sinds vele jaren alle gegevens verzamelt die nodig zijn om de pensioenloopbaan van de werknemers samen te stellen, nam aan deze actie deel. Vanaf 1990 heeft de ASLK overigens een einde gesteld aan de toekenning van nieuwe specifieke lijfrentenummers.

In de Kruispuntbankwet wordt het verplicht gebruik van het rijksregisternummer als unieke identificatiesleutel in de sociale zekerheid herbevestigd (artikel 8, 1°) en wordt ook aan de Kruispuntbank het recht toegekend om dat nummer te gebruiken voor de uitoefening van haar

opdrachten. Krachtens artikel 36 van de wet van 7 december 1988³ houdende hervorming van de inkomstenbelasting en wijziging van de met zegel gelijkgestelde taksen zal ditzelfde nummer ook als fiscaal identificatienummer dienst doen.

Niet alle natuurlijke personen waarover de sociale zekerheid dossiers beheert, beschikken evenwel over een rijksregisternummer (zie punt 1.1.3.). Aan deze personen wordt door de Kruispuntbank een uniek identificatienummer, het zgn. KSZ-nummer, toegekend (artikel 8, 2° Kruispuntbankwet). De wijze waarop dit KSZ-nummer is samengesteld, werd vastgelegd in het koninklijk besluit van 8 februari 1991⁴. Ook het KSZ-nummer wordt als eenvormig nummer gebruikt in de sociale en fiscale sector.

In wat volgt wordt de unieke identificatiesleutel binnen de sociale zekerheid, het weze het rijkregister- of het KSZ-nummer, identificatienummer van de sociale zekerheid (INSZ) genoemd. De instellingen van sociale zekerheid worden verzocht deze terminologie over te nemen in hun instructies en formulieren.

Het gebruik van een uniek identificatienummer door de hele sociale zekerheid belet niet dat de sociale zekerheidsinstellingen bij de administratieve gegevensverwerking bijkomende kwalificatienummers toekennen en hanteren, bijvoorbeeld met het oog op hun intern dossierbeheer. De unieke identificatiesleutel moet echter worden gehandhaafd om dwars doorheen de hele sociale zekerheid éénzelfde persoon te kunnen terugvinden, ongeacht de hoedanigheid waarin hij is gekend in de diverse instellingen en dossiers.

1.1.2. DE COORDINATIE VAN DE BETREKKINGEN TUSSEN DE INSTELLINGEN VAN SOCIALE ZEKERHEID EN HET RIJKSREGISTER VAN DE NATUURLIJKE PERSONEN

De Kruispuntbank staat in voor de coördinatie van de betrekkingen tussen de instellingen van sociale zekerheid en het rijksregister (artikel 3, tweede lid Kruispuntbankwet), een gegevensbank opgericht in de schoot van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, die over alle natuurlijke personen ingeschreven in de bevolkings- of vreemdelingenregisters van gemeenten en de consulaire posten, volgende negen gegevens bevat, inclusief de historiek:

- rijksregisternummer
- naam en voornamen
- geboorteplaats en datum
- geslacht
- nationaliteit
- hoofdverblijfplaats
- plaats en datum van overlijden
- beroep
- burgerlijke staat

³ B.S., 16 december 1988, 17520.

⁴ Koninklijk Besluit van 8 februari 1991 betreffende de samenstelling en de wijze van toekenning van het identificatienummer van de natuurlijke personen die niet ingeschreven zijn in het Rijksregister van de natuurlijke personen, B.S., 19 februari 1991, 3207.

- samenstelling van het gezin

Gestreefd wordt naar een systeem waarbij alle gegevensuitwisselingen tussen de beide partijen via de Kruispuntbank verlopen.

De taak van de Kruispuntbank blijft op dit vlak echter beperkt tot coördinatie. Ze beschikt in dit verband over geen normatieve bevoegdheid. De principes inzake de toegang tot het rijksregister en het gebruik van het rijksregisternummer zijn vastgelegd in de Kruispuntbankwet en de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een rijksregister van de natuurlijke personen, en in de uitvoeringsbesluiten van beide wetten.

1.1.3. HET INZAMELEN BIJ DE INSTELLINGEN VAN SOCIALE ZEKERHEID EN HET OPSLAAN VAN ALGEMENE IDENTIFICATIEGEGEVENS, DIE NIET IN HET RIJKSREGISTER VAN DE NATUURLIJKE PERSONEN BESCHIKBAAR ZIJN

Niet alle personen waarover de sociale zekerheid identificatiegegevens nodig heeft, zijn in het rijksregister te vinden. Grensarbeiders, bijvoorbeeld, of gepensioneerden, zowel vreemdelingen als Belgen, die zich voor de aansluiting van hun gemeente bij het rijksregister, in het buitenland hebben gevestigd, zijn niet opgenomen in het rijksregister en zullen dat ook niet worden zolang ze in het buitenland woonachtig blijven. Daarom is in de wet voorzien dat in de schoot van de Kruispuntbank, een aan het rijksregister complementaire gegevensbank (de zgn. KSZ-registers) wordt opgericht met identificatiegegevens die worden verzameld door de sociale zekerheidsinstellingen (artikel 4 Kruispuntbankwet). Het betreft dezelfde soorten gegevens als deze opgenomen in het rijksregister, met uitzondering van het beroep en de samenstelling van het gezin.

De gegevens vervat in de KSZ-registers vormen de enige gepersonaliseerde inhoudelijke informatie die de Kruispuntbank zelf bijhoudt. Voor de overige bevat zij, zoals aangestipt, enkel verwijzingsgegevens.

1.1.4. HET INZAMELEN BIJ DE INSTELLINGEN VAN SOCIALE ZEKERHEID VAN INFORMATIE NUTTIG VOOR HET BEHEER, DE CONCEPTIE EN DE KENNIS VAN DE SOCIALE ZEKERHEID

Een laatste, maar daarom niet minder belangrijke opdracht van de Kruispuntbank betreft de inzameling bij de instellingen van sociale zekerheid van de gegevens die nuttig zijn voor het beheer, de conceptie en de kennis van de sociale zekerheid. Deze inzameling mag echter slechts gebeuren voor 2 doeleinden: hetzij voor de verwerking van de gegevens tot anonieme informatie, hetzij voor het trekken van representatieve steekproeven. De bekomen anonieme informatie of de steekproeven moeten nuttig zijn voor de ondersteuning van de sociale beleidsvoering (artikel 5, eerste en tweede lid Kruispuntbankwet). Het gebruik van de gegevens voor het trekken van steekproeven kan nader geregeld worden bij koninklijk besluit.

De taak van de Kruispuntbank in dit verband beperkt zich in principe tot het verzamelen van de informatie en het anoniem maken ervan of het trekken van steekproeven op basis ervan. De Kruispuntbank is in beginsel niet belast met het doorvoeren van de intellectuele verwerking van de informatie. Niets belet dat de Kruispuntbank studie- en onderzoekswerk verricht, maar ze

bezit geen monopolie om dit te doen m.b.t. de gegevens afkomstig uit het netwerk.

In de mate dat het uitwerken van anonieme beleidsinformatie de combinatie vereist van verscheidene gegevens betreffende dezelfde persoon die vanuit verschillende instellingen van sociale zekerheid dienen te worden betrokken (vb. onderzoek naar de invloed van kinderlast op de arbeidsduur), of nog, wanneer informatie wordt opgevraagd voor het trekken van steekproeven, kan de Kruispuntbank haar taak uiteraard slechts verrichten mits ze bij de instellingen van sociale zekerheid geïdentificeerde informatie opvraagt. Zodra de nodige informatie is samengebracht, dient het resultaat echter anoniem gemaakt of verwerkt tot een steekproef, en moeten de niet meer benodigde gegevens worden gewist. De Kruispuntbank bezit evenwel niet de bevoegdheid rechtstreeks gegevens op te vragen bij de burgers of de ondernemingen.

De door de Kruispuntbank vergaarde en anoniem gemaakte of tot steekproef verwerkte informatie is in beginsel enkel toegankelijk voor de ministers die de sociale zekerheid onder hun bevoegdheid hebben, voor de wetgevende kamers, voor de openbare instellingen van sociale zekerheid, voor de Nationale Arbeidsraad, voor de Hoge Raad voor de Middenstand en voor het Planbureau. Andere instanties, zoals wetenschappelijke onderzoeksinstellingen, kunnen evenwel van de informatie kennis krijgen op aanvraag, mits toelating van het Beheerscomité van de Kruispuntbank, na een positief advies van het Toezichtscomité, en desgevallend mits betaling van een bedrag vastgesteld overeenkomstig regelen vervat in een koninklijk besluit. Het gebruik van de steekproeven uitgewerkt door de Kruispuntbank geschiedt in elk geval onder toezicht van het Toezichtscomité (artikel 5, derde lid Kruispuntbankwet).

Voor het aanvragen bij de Kruispuntbank van statistieken of steekproeven voor wetenschappelijk onderzoek geldt een specifieke procedure, die werd vastgelegd na overleg binnen het Algemeen Coördinatiecomité en met vertegenwoordigers van de wetenschappelijke wereld. Overigens werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om een algemeen kader vast te leggen waarbinnen openbare instellingen van sociale zekerheid op aanvraag statistische gegevens en steekproeven kunnen verstrekken aan wetenschappelijke onderzoeksinstellingen.

1.2. INWERKINGTREDING VAN DE WET

Alle bepalingen van de Kruispuntbankwet zijn in werking getreden sedert 1 januari 1992. De bepalingen vervat in de artikelen 3 tot en met 5 en 9 tot en met 18, t.t.z. de bepalingen betreffende de functionele verdeling van de gegevensopslag en de organisatie en werkingsprincipes van het netwerk, treden evenwel slechts in werking naarmate zij betrekking hebben op types van gegevens waarvoor in het verwijzingsrepertorium van de Kruispuntbank een verwijzing is opgenomen. Het ware immers onlogisch instellingen van sociale zekerheid te verplichten de uitwisseling van gegevens via het netwerk beheerd door de Kruispuntbank te laten verlopen, indien de Kruispuntbank niet over de middelen beschikt om deze gegevensuitwisseling naar behoren te organiseren en te coördineren. Zolang in de gegevensbeschikbaarheidstabel van het verwijzingsrepertorium aldus geen verwijzing is opgenomen naar de plaats waar bepaalde gegevens beschikbaar zijn, gelden voor de uitwisseling van deze gegevens aldus de hogervermelde bepalingen van de Kruispuntbankwet niet. Dit doet evenwel niets af aan het feit dat bijvoorbeeld de hierna besproken bepalingen inzake gegevensbescherming reeds ten volle in werking zijn getreden en dus ook van toepassing zijn op elke verwerking of uitwisseling van

sociale gegevens van persoonlijke aard.

Het zou evenwel indruisen tegen de geest van de Kruispuntbankwet de opname van een verwijzing in de gegevensbeschikbaarheidstabel te vertragen om de toepasselijkheid van bepaalde artikelen van de Kruispuntbankwet uit te stellen. De doelstelling is immers dat de elektronische uitwisseling van sociale gegevens van persoonlijke aard via het netwerk beheerd door de Kruispuntbank verloopt. Zodra gegevens voor het netwerk onder elektronische vorm beschikbaar zijn, dient dan ook zo snel mogelijk te worden overgegaan tot een opname van een verwijzing in de gegevensbeschikbaarheidstabel van de Kruispuntbank. De Kruispuntbank kan hiertoe ook op eigen initiatief besluiten.

1.3. ADMINISTRATIEVE STRUCTUUR VAN DE KRUISPUNTBANK VAN DE SOCIALE ZEKERHEID

1.3.1. HET BEHEERSCOMITE VAN DE KRUISPUNTBANK

De Kruispuntbank wordt beheerd door een Beheerscomité, samengesteld als volgt:

- een voorzitter;
- 5 vertegenwoordigers van de meest representatieve werkgeversorganisaties en de meest representatieve zelfstandigenorganisaties;
- 5 vertegenwoordigers van de meest representatieve werknemersorganisaties;
- 2 vertegenwoordigers van het nationaal intermutualistisch college;
- 3 vertegenwoordigers van de openbare instellingen van sociale zekerheid.

In principe zijn enkel de werknemers-, werkgevers- en zelfstandigenvertegenwoordigers stemgerechtigd. De andere leden hebben slechts een raadgevende stem. Voor de materies die het nationaal intermutualistisch college echter rechtstreeks of onrechtstreeks aanbelangen⁵, wordt aan zijn vertegenwoordigers stemrecht verleend, zij het dat voor het nemen van een beslissing dan een twee derde meerderheid van het aantal stemgerechtigde leden is vereist. In het huishoudelijk reglement van het Beheerscomité zijn de nodige regelen vastgesteld om de essentiële evenwichten tussen de verschillende stemgerechtigde groepen te waarborgen op het ogenblik dat wordt beraadslaagd of gestemd.

Het dagelijks beheer van de Kruispuntbank wordt waargenomen door een administrateur-generaal en zijn adjunct.

1.3.2. HET TOEZICHTSCOMITE VOOR DE SOCIALE ZEKERHEID

Bij de Kruispuntbank is een onafhankelijk Toezichtsc comité voor de sociale zekerheid ingericht, dat bestaat uit 11 leden (artikel 37 en 38 Kruispuntbankwet): een voorzitter, met een voltijds mandaat, 5 effectieven en 5 plaatsvervangende leden. Zij worden allen benoemd door het parlement (om de beurt door de Kamer en door de Senaat) op voordracht van de Ministerraad

⁵ De afbakening van de materies die het nationaal intermutualistisch college rechtstreeks of onrechtstreeks aanbelangen, is geschied in het huishoudelijk reglement opgesteld door het Beheerscomité (artikel 31, vierde lid, 1° Kruispuntbankwet).

voor een hernieuwbare periode van 6 jaar. Zowel onder de effectieve als onder de plaatsvervangende leden zijn er 2 jurist, 2 informaticus en 1 geneesheer. Naast de leden kunnen ook onder bepaalde voorwaarden de administrateur-generaal en de adjunct-administrateur-generaal van de Kruispuntbank, de voorzitter van het Algemeen Coördinatiecomité (zie punt 1.4.3.) en een lid van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (op dit ogenblik de voorzitter) de vergaderingen van het Toezichtscomité bijwonen met raadgevende stem.

Verscheidene bepalingen (vb. de artikelen 39, 41 en 42 Kruispuntbankwet) streven ernaar de onafhankelijkheid van de leden van het Toezichtscomité, en in het bijzonder van zijn voorzitter, optimaal te waarborgen.

Het Toezichtscomité is overeenkomstig de artikelen 46 e.v. in het algemeen belast met het toezicht op de naleving van de bepalingen van de Kruispuntbankwet, in het bijzonder de gegevensbeschermende bepalingen, door de Kruispuntbank, de sociale zekerheidsinstellingen en, in het algemeen, alle personen die voor de toepassing van de sociale zekerheid omgaan met gegevens van persoonlijke aard.

Met het oog op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, kan het Toezichtscomité, uit eigen beweging of op verzoek, aanbevelingen formuleren m.b.t. de uitvoering en de naleving van de Kruispuntbankwet en haar uitvoeringsmaatregelen. Het kan bovendien, met dezelfde doelstelling, bijdragen tot de oplossing van principiële problemen en geschillen betreffende de toepassing van de Kruispuntbankwet en haar uitvoeringsmaatregelen. Indien het Toezichtscomité niet binnen de vastgestelde termijn op de hoogte wordt gesteld van het gevolg dat aan haar beslissingen of aanbevelingen werd gegeven, kan het deze publiek maken (artikel 51 Kruispuntbankwet).

De voorzitter bezit de mogelijkheid om geschillen, die het Toezichtscomité niet kan oplossen of waarvoor de betrokkenen geen bevredigende oplossing voorstellen, aanhangig te maken bij de arbeidsgerechten (artikel 52 Kruispuntbankwet).

De leden van het Toezichtscomité beschikken, individueel of collegiaal, over ruime onderzoeksbevoegdheden. Zo zijn ze bij de uitvoering van hun opdrachten gerechtigd kennis te nemen van alle informatie en documenten gebruikt voor sociale zekerheidsdoeleinden, hebben ze vrije toegang tot alle lokalen waar vermoedelijk activiteiten worden verricht i.v.m. de toepassing van de sociale zekerheid (artikel 47 Kruispuntbankwet) en is elke persoon of instantie die tussenkomt bij de toepassing van de sociale zekerheid ertoe gehouden aan het Toezichtscomité alle gevraagde inlichtingen te verstrekken (artikel 48 Kruispuntbankwet), zonder zich te kunnen beroepen op de vrijwaring van het (medisch) beroepsgeheim (artikel 28 Kruispuntbankwet). Het Toezichtscomité kan bij haar activiteiten beroep doen op sociale inspecteurs met uitgebreide controlebevoegdheden⁶ en op deskundigen.

Het Toezichtscomité houdt meer specifiek toezicht op het gebruik van steekproeven overgemaakt door de Kruispuntbank aan derden voor doeleinden van sociaal onderzoek (artikel

⁶ Zie hoofdstuk VII, afdeling I van de Kruispuntbankwet.

5, derde lid Kruispuntbankwet) en op het feit of de veiligheidsconsulenten van de instellingen van sociale zekerheid en van de Kruispuntbank een voordurende passende vorming genieten en hun werkzaamheden op gecoördineerde wijze uitvoeren; zo nodig neemt ze in dat verband de nodige maatregelen (artikel 46, eerste lid, 8° Kruispuntbankwet).

Op eigen initiatief of op aanvraag kan het Toezichtscomité daarenboven adviezen verstrekken. In een aantal gevallen wordt een voorafgaand advies van het Toezichtscomité overigens uitdrukkelijk door de Kruispuntbankwet vereist, zoals voor de doorgave van statistisch basismateriaal en steekproeven aan onderzoeksinstellingen of de aanstelling van bepaalde veiligheidsconsulenten (artikelen 5, derde lid en 24 Kruispuntbankwet).

De mededeling van sociale gegevens van persoonlijke aard door instellingen van sociale zekerheid aan andere instanties, binnen of buiten het netwerk, vereist in principe een machtiging van het Toezichtscomité (artikel 15 Kruispuntbankwet). Bij koninklijk besluit van 8 mei 1992⁷ werd evenwel de mededeling van het INSZ en een aantal basisidentificatiegegevens⁸ binnen het netwerk beheerd door de Kruispuntbank vrijgesteld van een machtiging van het Toezichtscomité. Wel moet het Toezichtscomité van de mededeling van deze gegevens op de hoogte gebracht worden. Bovendien wordt een koninklijk besluit uitgewerkt tot vrijstelling van een machtiging van het Toezichtscomité, onder dezelfde modaliteiten, van gegevensmededelingen binnen eenzelfde secundair netwerk en van bepaalde gegevensmededelingen tussen het RIZIV en het secundair netwerk van de ziekenfondsen.

Het Toezichtscomité is overigens gelast een inventaris bij te houden omtrent welke gegevensuitwisselingen geoorloofd zijn. Dit model is te allen tijde raadpleegbaar door het publiek en vormt een belangrijk instrument ter ondersteuning van een doeltreffende gegevensbescherming. Concreet wordt hieraan vorm gegeven door een kennissysteem uitgewerkt door de Kruispuntbank, dat automatisch de gegevensbeschikbaarheids- en toegangsmachtigingstabel van het verwijzingsrepertorium voedt.

Het Toezichtscomité behandelt bovendien klachten m.b.t. de schending van de rechtsregels waarover het controle uitoefent. Iedere persoon, en in het bijzonder elk personeelslid van een instelling van sociale zekerheid, kan zich, zonder dat hij hiervoor vooraf toestemming nodig heeft, tot het Toezichtscomité wenden om feiten of toestanden mee te delen die een optreden van het Toezichtscomité nodig maken of om nuttige suggesties te doen. Behoudens uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene mag de naam van een aanklager niet bekend worden gemaakt (artikel 49 Kruispuntbankwet).

Elk jaar stelt het Toezichtscomité een omstandig activiteitenverslag op ten behoeve van het Parlement, de Regering en het Beheerscomité van de Kruispuntbank, dat door iedere belanghebbende persoon kan worden geraadpleegd of verkregen (artikel 46, 9° Kruispunt-

⁷ Koninklijk besluit van 8 mei 1992 betreffende de mededeling van bepaalde sociale gegevens van persoonlijke aard binnen het netwerk van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid, *B.S.*, 27 mei 1992, 12344.

⁸ Het betreft de naam en de voornamen, de geboorteplaats en -datum, het geslacht, de nationaliteit, de hoofdverblijfplaats, de plaats en datum van overlijden, het beroep, de burgerlijke staat en de samenstelling van het gezin, inclusief de opeenvolgende wijzigingen van deze gegevens.

bankwet)⁹.

In de Kruispuntbankwet wordt tenslotte bijzondere aandacht besteed aan de verhouding en de bevoegdheidsafbakening tussen het Toezichtscomité specifiek bevoegd voor de sociale zekerheid en de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (artikel 44 Kruispuntbankwet)¹⁰. De bedoeling van één en ander bestaat erin een efficiënte controle op de naleving van de gegevensbeschermende maatregelen binnen de sociale zekerheid door materiedeskundigen te verzoenen met een uniforme toepassing van de algemene beginselen inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer doorheen alle maatschappelijke sectoren.

1.3.3. HET ALGEMEEN COÖRDINATIECOMITÉ

In de schoot van de Kruispuntbank werd tenslotte een Algemeen Coördinatiecomité opgericht met adviserende bevoegdheid t.a.v. het Beheerscomité en het Toezichtscomité (artikel 32 Kruispuntbankwet). De samenstelling van het Algemeen Coördinatiecomité is vastgesteld bij koninklijk besluit¹¹. Het bevat vertegenwoordigers van omzeggens alle categorieën van instellingen van sociale zekerheid. Overigens wordt aan elke instelling van sociale zekerheid of vereniging van meewerkende instellingen van sociale zekerheid wettelijk het recht toegekend vertegenwoordigd te zijn in het Algemeen Coördinatiecomité en de werkgroepen die het eventueel opricht bij de bespreking van elke aangelegenheid die haar aanbelangt (artikel 34, derde lid Kruispuntbankwet).

⁹ Het Toezichtscomité maakte reeds 2 activiteitenverslagen op, één m.b.t. 1992 en één m.b.t. 1993. Zij zijn verkrijgbaar op de zetel van de Kruispuntbank, Sint-Pieterssteenweg 375, 1040 Brussel.

¹⁰ Elke adviesaanvraag of klacht m.b.t. de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in het kader van de sociale zekerheid, dient in principe te worden ingediend bij het Toezichtscomité. Wordt ze ingediend bij de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer, maakt deze laatste ze voor behandeling over aan het Toezichtscomité. Anderzijds stelt het Toezichtscomité de Commissie op de hoogte van iedere adviesaanvraag of klacht die bij haar wordt ingediend.

Na de behandeling van de klacht of het uitbrengen van het advies, wordt de beslissing of aanbeveling van het Toezichtscomité meegedeeld aan de Commissie, die vanaf de datum van ontvangst over 15 dagen beschikt om de zaak te evoceren indien de aanbeveling of beslissing van het Toezichtscomité een bedreiging vormt voor de vrijwaring van de fundamentele beginselen inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Indien het evocatierecht wordt uitgeoefend kan de Commissie de beslissingen, aanbevelingen of adviezen van het Toezichtscomité wijzigen of vervangen binnen de 30 dagen na de ontvangst ervan. Geschiedt dit niet, dan wordt het standpunt van het Toezichtscomité na verloop van de termijn definitief. Het Toezichtscomité mag een advies of beslissing niet betekenen aan de betrokkenen zolang de rechtsmiddelen van de Commissie niet zijn uitgeput.

Het evocatierecht van de Commissie mag niet worden gelijkgesteld met een beroepsprocedure. De Commissie behandelt de zaak immers niet opnieuw ten gronde, maar toetst enkel of de algemene beginselen van de bescherming van de levenssfeer werden nageleefd. Indien bijkomende informatie over de feiten is vereist, dient de Commissie deze dan ook via het Toezichtscomité te betrekken.

Het Toezichtscomité bezit tenslotte de bevoegdheid tot het stellen van prejudiciële vragen aan de Commissie m.b.t. de toepassing van de algemene beginselen van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in het kader van de sociale zekerheid.

¹¹ Zie het koninklijk besluit van 7 maart 1991 houdende samenstelling en organisatie van het Algemeen Coördinatiecomité van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid, B.S., 28 maart 1991, 6286.

Hoewel de bevoegdheden van het Algemeen Coördinatiecomité in de wet slechts zeer algemeen worden omschreven, en, zo nodig, nader kunnen worden gepreciseerd bij koninklijk besluit, groeit dit Comité geleidelijk uit tot het orgaan waar in onderling overleg tussen alle betrokkenen de concrete organisatie en uitbouw van het netwerk wordt voorbereid en een oplossing wordt gezocht voor alle ermee verwante problemen, zij het dat de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid toekomt aan het Beheerscomité. Overigens moet het Algemeen Coördinatiecomité om een voorafgaandelijk advies worden verzocht door de Kruispuntbank m.b.t. initiatieven tot bevoegdheidsverdeling van de gegevensopslag tussen de instellingen van sociale zekerheid (artikel 9 Kruispuntbankwet). Het Algemeen Coördinatiecomité stelt jaarlijks een activiteitenverslag op ten behoeve van het Beheerscomité van de Kruispuntbank en van de Ministers die de sociale zekerheid onder hun bevoegdheden hebben (artikel 32, vijfde lid Kruispuntbankwet)¹².

Binnen de schoot van het Algemeen Coördinatiecomité werden een aantal werkgroepen opgericht.

In de "Werkgroep Informaticabetrekkingen" worden de technische en organisatorische aspecten van de werking en de architectuur van het netwerk besproken.

De "Werkgroep Informatiebeveiliging" bespreekt de basisprincipes en de organisatie van de informatieveiligheid bij de instellingen van sociale zekerheid.

De "Werkgroep Loon- en Arbeidstijdgegevens" coördineert de informatisering van de inzameling, de verwerking en de uitwisseling van gegevens voorkomend op de RSZ-aangiften.

De "Werkgroep Juridische Aangelegenheden" bespreekt ontwerpen van uitvoeringsbesluiten i.v.m. de werking van de Kruispuntbank en haar netwerk, en de juridische gevolgen van de informatisering van de sociale zekerheid in het algemeen zoals de problematiek van de bewijskracht van de elektronische gegevens. Bovendien kunnen in haar schoot analyses worden verricht omtrent de inhoud van centrale begrippen, die desgevallend kunnen leiden tot harmonisatievoorstellen. Tenslotte maakt zij een inventaris op van de informatiestromen die thans via papier verlopen en kunnen geïnformatiseerd worden, met inbegrip van de aanduiding van de prioriteiten van de instellingen m.b.t. de uitbouw van het netwerk, en bereidt zij de functionele bevoegdheidsverdeling tussen de sociale zekerheidsinstellingen betreffende de gegevensopslag voor.

De "Werkgroep Statistische en Financiële Informatie" tracht een inzicht te krijgen in de statistieken die de diverse instellingen van sociale zekerheid uitwerken, om op basis daarvan na te gaan welke toegevoegde waarde de Kruispuntbank kan leveren op het vlak van de statistische ondersteuning van het sociale beleid en de financiële vooruitzichten binnen de sociale zekerheid.

De "Werkgroep Vorming Personeel"¹³ heeft ingestaan voor de uitwerking van een vormingspak-

¹² Het Algemeen Coördinatiecomité heeft reeds verslagen opgesteld m.b.t. de werkingsjaren 1991 en 1992.

¹³ Deze werkgroep wordt, gezien haar opdracht vervuld is, opgeheven met ingang van 1 januari 1994.

ket m.b.t. de diensten aangeboden door de Kruispuntbank ten behoeve van het personeel van de instellingen aangesloten op het netwerk en het documentatiemateriaal dat daartoe wordt aangewend.

De "Werkgroep Internationale netwerken" zorgt voor de nodige coördinatie op Belgisch vlak tussen de vertegenwoordigers van de diverse instellingen van sociale zekerheid in Europese en internationale werkgroepen ter voorbereiding of ter begeleiding van de oprichting van transnationale netwerken voor de uitwisseling van gegevens inzake sociale zekerheid.

Uiteraard interfereren de activiteiten van sommige werkgroepen. Om een optimale coördinatie in hun werking te bewerkstelligen, komen de voorzitters van de werkgroepen regelmatig bijeen in een stuurgroep, waar het nodige overleg plaatsvindt.

2. DE BEVEILIGING VAN DE GEGEVENS BINNEN HET NETWERK BEHEERD DOOR DE KRUISPUNTBANK

2.1. INLEIDING

De Kruispuntbank dient niet enkel te zorgen voor een vlot elektronisch gegevensverkeer binnen de sociale zekerheid; zij moet er evenzeer over waken dat ingevolge dit verkeer en de ermee gepaard gaande informatisering geen schade wordt toegebracht aan de instellingen van sociale zekerheid of de burgers van het land. Eén van de fundamentele redenen waarom de elektronische dialoog tussen de instellingen over een centraal kruispunt moet verlopen, is juist het verzekeren van de veiligheid door middel van een systematisch preventief toezicht op de rechtmatigheid van het gegevensverkeer.

In de Kruispuntbankwet werd dan ook zeer ruime aandacht besteed aan de beveiliging van de Kruispuntbank en het door haar beheerd netwerk in het algemeen, en aan de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de sociaal verzekerden in het bijzonder. Dit geschiedde lang voor België over een algemene wetgeving inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer t.a.v. de verwerking van persoonsgegevens beschikte, die inmiddels met de wet van 8 december 1992 (hierna genoemd Wet Verwerking Persoonsgegevens) werd uitgevaardigd. De basisprincipes inzake beveiliging en gegevensbescherming vervat in de Wet Verwerking Persoonsgegevens en in de Kruispuntbankwet zijn grotendeels gelijklopend. Beide wetten voorzien in verplichtingen voor de verantwoordelijke van een verwerking, in bepaalde rechten voor de geregistreerde, in een controle door een onafhankelijk toezichtsorgaan en in strafsancties bij schending van de principes. Eén en ander is evenwel op een verschillende wijze geconcretiseerd in beide wetten.

In wat volgt gaat eerst een beschrijving van de bepalingen van de Kruispuntbankwet inzake gegevensbeveiliging. Deze bepalingen hebben weliswaar voornamelijk betrekking op één aspect van de beveiliging, namelijk de bescherming van de vertrouwelijkheid van de gegevens; er wordt evenwel ook de basis verschaft voor de uitwerking van een meer algemeen veiligheidsbeleid, dat naast het waarborgen van de confidentialiteit ook het streven naar een maximale integriteit en beschikbaarheid van de gegevens tot doel heeft.

Daarna wordt een overzicht gegeven van het koninklijk besluit van 12 augustus 1993 houdende

de organisatie van de informatieveiligheid bij de instellingen van sociale zekerheid¹⁴.

Tenslotte wordt in grote lijnen weergegeven hoe aan de veiligheidsdoelstellingen vervat in de regelgeving concreet uitwerking wordt gegeven bij de Kruispuntbank. De beschrijving van de veiligheidsmaatregelen wordt voorafgegaan door een beschrijving van de uitgangspunten van het veiligheidsbeleid.

2.2. OVERZICHT VAN DE BEPALINGEN VAN DE KRUISPUNTBANKWET INZAKE GEGEVENSBEVEILIGING

Beveiligende effecten voortvloeiend uit het model van gegevensbeheer en -uitwisseling ingesteld door de Kruispuntbankwet

Vooraleer de specifieke bepalingen van de Kruispuntbankwet inzake gegevensbeveiliging te overlopen, weze beklemtoond dat uit het model van gegevensbeheer en -uitwisseling, dat door de Kruispuntbankwet worden ingesteld, op zich reeds een aantal beveiligende effecten voortvloeien.

Zoals hoger beschreven, wordt een centrale opslag van sociale gegevens zoveel mogelijk vermeden. De gegevens worden in de onderscheiden instellingen op verschillende plaatsen bewaard. De Kruispuntbank houdt enkel verwijzingen bij naar de plaats waar de gegevens worden bijgehouden, zonder zelf de gegevens op te slaan. Een onrechtmatige toegang tot de Kruispuntbank zelf kan dus in geen geval leiden tot de beschikbaarheid van een belangrijk aantal gegevens betreffende een persoon. De optie voor een gedistribueerde gegevensopslag, volgens de hierboven besproken functionele bevoegdheidsverdeling tussen de sociale zekerheidsinstellingen, beperkt aldus de beschikbaarheidsgraad van de informatie en verlaagt daardoor de kans op misbruiken.

De sociale zekerheidsinstellingen kunnen daarenboven in beginsel slechts persoonsgegevens medelen aan mekaar en aan derden mits voorafgaande machtiging van het hoger beschreven Toezichtscomité voor de sociale zekerheid en via de Kruispuntbank. Hierdoor wordt een preventieve controle mogelijk op de rechtmatigheid van de gegevensoverdracht evenals een centrale, computerondersteunde opsporing van bepaalde misbruiken.

Overzicht van de specifieke bepalingen inzake gegevensbeveiliging

De personen die tussenkomen bij de toepassing van de sociale zekerheid mogen enkel de gegevens verzamelen die ze nodig hebben voor de toepassing van de sociale zekerheid. Ze mogen de verkregen informatie slechts bewaren en gebruiken gedurende de tijd die is vereist voor de uitvoering van hun wettelijke verplichtingen en ze enkel in dat raam aanwenden (artikel 23 Kruispuntbankwet). Ze moeten alles in het werk stellen om de goede bewaring van de persoonsgegevens te verzekeren en het vertrouwelijk karakter ervan te waarborgen (artikel 22 Kruispuntbankwet). Onjuiste, onvolledige en onnauwkeurige informatie moet worden verbeterd en overbodige en onrechtmatig verkregen gegevens dienen te worden gewist (artikel 20 § 1, 2° en 3° Kruispuntbankwet). De Kruispuntbank staat in voor de mededeling van de verbeteringen

¹⁴

B.S., 21 augustus 1993, 18487.

en de uitwissingen aan de overige belanghebbende sociale zekerheidsinstellingen (artikel 20 § 3 Kruispuntbankwet).

Bij koninklijk besluit kunnen echter de voorwaarden worden bepaald waaronder gegevens ook na hun normale nuttige gebruiksduur mogen worden bewaard in het belang van het wetenschappelijk onderzoek of voor statistische doeleinden (artikel 23, laatste lid Kruispuntbankwet).

De gebondenheid door het beroepsgeheim van elke persoon die tussenkomt bij de inzameling, verwerking of uitwisseling van persoonsgegevens in het kader van de sociale zekerheid wordt uitdrukkelijk bevestigd (artikel 28 Kruispuntbankwet).

Specifieke bijkomende regelen gelden voor medische persoonsgegevens¹⁵ (artikel 26 Kruispuntbankwet). Het bewaren en bewerken van medische persoonsgegevens dient te geschieden onder het toezicht van een verantwoordelijk geneesheer, die bij naam de personen aanwijst die de betrokken informatie mogen opslaan, raadplegen, wijzigen, verwerken of vernietigen. Per persoon wordt in een daartoe bestemd register de inhoud en de draagwijdte van de verstrekte machtiging vermeld. Indien medische persoonsgegevens worden bewaard in geautomatiseerde bestanden, dient de toegang plaats te vinden aan de hand van individuele toegangs- en bevoegdheidscodes. Eénmaal gearchiveerd, dienen de op elektronische dragers beschikbare medische persoonsgegevens op niet rechtstreeks toegankelijke dragers te worden bewaard.

Elke sociale zekerheidsinstelling dient in haar schoot een veiligheidsconsulent aan te stellen die op het vlak van de informatieveiligheid adviezen verstrekt aan en opdrachten uitvoert die hem worden toevertrouwd door de dagelijkse bestuurder van de instelling (artikelen 24 en 25 Kruispuntbankwet).

De sociale zekerheidsinstellingen zijn ertoe gehouden uit eigen beweging en in een goed verstaanbare vorm aan de sociaal verzekerden de persoonsgegevens mee te delen waarop ze zich hebben gebaseerd voor het beoordelen van de eventuele rechten van de betrokkenen. Dergelijke mededeling dient uiterlijk te geschieden tezamen met de kennisgeving van de beslissing over het recht dat aan de hand van de betrokken informatie werd geëvalueerd. Deze mededeling dient te worden herhaald bij elke nieuwe beoordeling van dat recht (artikel 20, § 1, 1° Kruispuntbankwet). Daarnaast kunnen de sociaal verzekerden op eigen initiatief hun recht op informatie laten gelden onder de voorwaarden en volgens de modaliteiten die zullen worden vastgelegd bij koninklijk besluit. Voorzover daartoe aanleiding bestaat, beschikken de sociaal verzekerden over de mogelijkheid om de verbetering, het gebruiksverbod of de uitwissing van de gegevens te eisen (artikel 19 Kruispuntbankwet).

Het Toezichtscomité is belast met het toezicht op de naleving van de bepalingen van de Kruispuntbankwet, in het bijzonder de gegevensbeschermende bepalingen, door de instellingen

¹⁵ Onder "medisch persoonsgegeven" wordt verstaan, elk gegeven waaruit informatie kan worden afgeleid nopens de fysieke of psychische gezondheidstoestand van een bepaald persoon, met uitzondering van de louter administratieve of boekhoudkundige gegevens betreffende de geneeskundige behandeling of verzorging.

van sociale zekerheid en, in het algemeen, alle personen die voor de toepassing van de sociale zekerheid omgaan met gegevens van persoonlijke aard. De samenstelling en de bevoegdheden van het Toezichtscomité werden reeds uitvoerig beschreven in punt 1.4.2.

Vermeldenswaard is tenslotte de bepaling die voorziet in de mogelijkheid van de aanduiding, door de Koning, van een persoon belast met (het bevelen van) de vernietiging van de gegevensbanken waarin persoonsgegevens voor de sociale zekerheidsdoeleinden worden bewaard in geval van oorlog of bezetting van het grondgebied door de vijand. Bij dergelijke vernietiging dient er evenwel zoveel mogelijk voor te worden gezorgd dat de toepassing van de wetgeving inzake sociale zekerheid niet in het gedrang wordt gebracht (artikel 29 Kruispuntbankwet).

De schending van de hogervermelde bepalingen wordt gesanctioneerd met strafsancties (artikelen 60 tot en met 71 Kruispuntbankwet).

Bij koninklijk besluit kunnen nadere maatregelen worden uitgevaardigd op het vlak van de beveiliging (artikel 17, tweede lid Kruispuntbankwet).

2.3. HET KONINKLIJK BESLUIT VAN 12 AUGUSTUS 1993 HOUDENDE ORGANISATIE VAN DE INFORMATIEVEILIGHEID BIJ DE INSTELLINGEN VAN SOCIALE ZEKERHEID

Met het koninklijk besluit van 12 augustus 1993 houdende organisatie van de informatieveiligheid bij de instellingen van sociale zekerheid wordt de organisatiestructuur vastgelegd waarbinnen in de sociale zekerheid over de informatieveiligheid wordt gewaakt. Inhoudelijke veiligheidsregels worden er niet in vastgelegd, maar zullen worden uitgewerkt binnen de ingestelde organen. Op deze manier wordt ervoor gezorgd dat de regels worden opgesteld door deskundigen, met de nodige aandacht voor een optimaal evenwicht tussen een afdoende beveiliging en een efficiënte werking van de sociale zekerheid; en op een wijze die is aangepast aan de specifieke situatie in de onderscheiden soorten instellingen van sociale zekerheid.

Iedere instelling van sociale zekerheid dient in zijn schoot een interne informatieveiligheidsdienst op te richten. Deze informatieveiligheidsdienst wordt geleid door een veiligheidsconsulent, die eventueel wordt bijgestaan door één of meerdere adjuncten. De veiligheidsconsulenten en hun eventuele adjuncten van de instellingen uit het primaire netwerk worden aangesteld na advies van het Toezichtscomité. Dat Comité waakt erover dat de veiligheidsconsulenten een afdoende permanente vorming genieten voor de goede uitoefening van hun opdracht.

Voor kleinere instellingen kan door het Toezichtscomité worden toegestaan dat geen interne informatieveiligheidsdienst wordt opgericht, op voorwaarde dat deze instellingen de taken van dergelijke dienst laten uitvoeren door een erkende gespecialiseerde veiligheidsdienst, waarover lager meer.

De informatieveiligheidsdienst heeft een adviserende, stimulerende, documenterende en controlerende opdracht inzake informatieveiligheid. Hij beschikt dus niet over een beslissingsbevoegdheid. De bestaande leidende organen moeten immers volledig verantwoordelijk

blijven voor de goede werking van de instelling, waartoe uiteraard ook de veiligheid behoort. Wel heeft de informatieveiligheidsdienst rechtstreekse toegang tot de verantwoordelijke voor het dagelijks bestuur. Meer bepaald adviseert hij de verantwoordelijke voor het dagelijks bestuur, op diens verzoek of op eigen initiatief, omtrent alle aspecten van de informatieveiligheid. De adviezen worden schriftelijk en gemotiveerd uitgebracht, behalve bij zeer beperkte risico's. Indien de verantwoordelijke voor het dagelijks bestuur van het schriftelijk advies afwijkt, dient hij dit binnen de twee maanden op een schriftelijke en gemotiveerde wijze mede te delen aan de informatieveiligheidsdienst. Op die manier is de informatieveiligheidsdienst verzekerd van de noodzakelijke feedback inzake de genomen veiligheidsmaatregelen.

De informatieveiligheidsdienst stelt ten behoeve van de verantwoordelijke voor het dagelijks bestuur een ontwerp van veiligheidsplan op voor een termijn van drie jaar, met de aanduiding van de middelen die voor de uitvoering zal nodig zijn. Dit plan wordt jaarlijks aangepast.

Naast de inrichting van een interne informatieveiligheidsdienst, dient elke instelling van sociale zekerheid zich aan te sluiten bij een door de Minister van Sociale Zaken erkende gespecialiseerde veiligheidsdienst. Op die manier wordt ervoor gezorgd dat de informatieveiligheidsdienst, die de rol van omnipracticus vervult, wordt bijgestaan door een groep van gespecialiseerde deskundigen, die zich in verschillende domeinen van de informatiebeveiliging hebben bekwaamd, telkenmale behoefte bestaat aan specifieke raad of hulp.

Om als erkende gespecialiseerde veiligheidsdienst te worden erkend, moet voldaan zijn aan volgende voorwaarden:

- het moet gaan om een dienst opgericht in de schoot of in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk;
- de dienst mag zich enkel bezighouden met opdrachten die betrekking hebben op de informatieveiligheid binnen de sociale zekerheid;
- de dienst moet eventueel door de Minister van Sociale Zaken vastgestelde tariefregelen respecteren.

Naast de ondersteuningstaak t.a.v. de informatieveiligheidsdiensten van de instellingen van sociale zekerheid, hebben de erkende gespecialiseerde veiligheidsdiensten o.m. tot op- dracht

- vorming inzake informatieveiligheid te organiseren ten behoeve van de instellingen van sociale zekerheid;
- promotiecampagnes inzake informatieveiligheid te ondersteunen en te begeleiden;
- externe controles en gedetailleerde onderzoeken uit te voeren naar de veiligheidstoestand van de instellingen van sociale zekerheid op vraag van de betrokken instelling of van het Toezichtscomité.

Om de nodige coördinatie tussen de veiligheidsconsulenten van de diverse instellingen van sociale zekerheid te waarborgen, werd de werkgroep Informatiebeveiliging van het Algemeen Coördinatiecomité door het koninklijk besluit geïnstitutionaliseerd. Deze werkgroep wordt voortaan voorgezeten door de veiligheidsconsulent van de Kruispuntbank en bestaat voor het overige uit de veiligheidsconsulenten van alle instellingen uit het primaire netwerk, evenals één bijkomende veiligheidsconsulent per secundair netwerk. Per secundair netwerk wordt bovendien een subwerkgroep inzake informatieveiligheid ingesteld, die wordt voorgezeten door de veiligheidsconsulent van de beheersinstelling van het secundair netwerk, en voor het overige

bestaat uit de veiligheidsconsulenten die deel uitmaken van dat secundair netwerk. De werkgroepen en de subwerkgroepen zijn in het algemeen belast met de coördinatie en de communicatie tussen de informatieveiligheidsdiensten van de onderscheiden instellingen, en meer bepaald met

- de voorbereiding van minimumnormen m.b.t. de fysieke en logische informatieveiligheid;
- de voorbereiding van een controlelijst voor de evaluatie van de naleving van de minimumnormen inzake fysieke en logische informatieveiligheid;
- adviesverstrekking aan het Toezichtscomité inzake informatieveiligheid.

De informatieveiligheidsdienst van elke instelling stelt ten slotte ten behoeve van het dagelijks bestuur een jaarverslag op waarvan de minimuminhoud wordt vastgelegd in het koninklijk besluit.

2.4. BASISPRINCIPES DIE TEN GRONDSLAG LIGGEN VAN DE UITGEWERKTE VEILIGHEIDSMATREGELEN

Het uitwerken van een doelmatig en coherent veiligheidssysteem in uitvoering van het hiervoor beschreven kader dient noodzakelijkerwijze te steunen op een aantal algemene uitgangspunten. De basisinzichten en -principes die ten grondslag liggen van de maatregelen ter beveiliging van de Kruispuntbank en het door haar beheerde netwerk, worden hieronder kort beschreven.

De veiligheid van de Kruispuntbank en zijn netwerk bestaat uit de preventie van schade die kan worden toegebracht aan de goede werking van de sociale zekerheid, door de aantasting van haar procedures van elektronische informatieverwerking. Het uiteindelijk te beschermen voorwerp is van uitzonderlijk algemeen belang, aangezien de sociale zekerheid op haar beurt een reusachtig veiligheidssysteem is, dat tot doel heeft de toekomst van grote bevolkingsgroepen te beveiligen tegen ernstige levensrisico's, zoals ziekte, armoede,...

Met het spannen van een netwerk tussen de instellingen van sociale zekerheid worden nieuwe risico's gelopen, die uitzicht bieden op enorme verbeteringen, maar terzelfdertijd ook groot onheil voorspellen als niets ondernomen wordt tegen de nieuwe (elektronische) bedreigingen die terzelfdertijd ontstaan. De afzonderlijke instellingen zullen immers niet langer op zichzelf staande informatieverwerkende eenheden zijn, maar onderdelen van een samenhandelende groep. Wanneer na enkele jaren de activiteit van het netwerk plots zou komen stil te staan, dan zou dit onmiddellijk een ramp zijn voor de globale sociale veiligheid. De goede beveiliging van de Kruispuntbank is m.a.w. noodzakelijk voor de vrijwaring van één der belangrijkste sociale veiligheidssystemen.

Het voorkomen (preventie) van schade, die kan worden toegebracht aan de goede werking van de sociale zekerheid enerzijds en aan de persoonlijke levenssfeer anderzijds, moet op de eerste plaats komen. Preventie is namelijk de beste manier van beveiligen. Het is de actie die het optreden van schade vermijdt, door het tijdig opmerken en wegnemen van de bedreigingen. Primaire preventie gaat voor secundaire en tertiaire preventie, omdat de eerste het optreden van schade vermijdt, terwijl de tweede de reeds aangerichte schade herstelt en de derde slechts verhindert dat de schade nog erger wordt. Toch zijn de drie vormen van preventie nodig, omdat niet alle schade kan vermeden worden, ook niet bij het beste veiligheidsbeleid.

Bij het vastleggen van een veiligheidsbeleid is het nodig deze indeling in het oog te houden, daar ze aan het licht brengt dat sommige eenvoudige en weinig kostelijke maatregelen een groter gewicht hebben dan dure maar minder efficiënte acties.

Dit brengt ons tot een volgend veiligheidsbeginsel, namelijk dat van de risico-afweging. Elke vooruitgang en vernieuwing is het resultaat van het opzoeken van goede risico's en het vermijden van slechte. Het wikken van de goede en de slechte risico's vergt een beredeneerde benadering: de kansen op het verwerven van winst moeten de kansen op het lijden van schade in aanzienlijke mate overtreffen. Door het opdrijven van de beveiliging kan voor een positieve balans worden gezorgd, maar ook de beveiliging brengt kosten mee die winst ernstig kunnen aantasten. De kansen op schade moeten weliswaar steeds zo klein mogelijk gehouden worden, maar tegen een redelijke prijs. De inspanningen inzake informatieveiligheid moeten dan ook gericht zijn op het bereiken van een redelijk evenwicht tussen het behalen van de winst- en het vermijden van de verlieskansen, die uit vernieuwende actie voortvloeien. Absolute veiligheid mag niet voorgesteld worden als een na te streven ideaal. Anders dreigt elke vernieuwing in de kiem te worden gesmoord.

De beveiliging van een informatiesysteem is geen technisch produkt, dat door deskundigen in het systeem kan worden ingebouwd, maar volgt uit de zorgzame uitvoering van de dagelijkse opdracht van iedere persoon die bij de werking ervan betrokken is. Wie zich een veilige toekomst wil verzekeren, moet in de eerste plaats zelf voor zijn beveiliging zorgen.

Een deskundige kan enkel raad geven, hulpmiddelen aanwijzen, toezicht houden, motiveren, aandacht trekken, oog en oor zijn voor de gevaren waaraan de bedienaars van het te beschermen systeem zijn blootgesteld. De beveiliging zelf moet hij overlaten aan hen die het systeem bedienen. Zij en niemand anders dragen dan ook de eerste verantwoordelijkheid voor de bescherming van het systeem.

De sociale organisatie van de beveiliging is daarom een *conditio sine qua non* van gelijk welk veiligheidssysteem. Zelfs de beste technologische hulpmiddelen kunnen nooit de sociale controle vervangen. Zij kunnen het veiligheidsniveau ongetwijfeld verbeteren, maar in laatste instantie berust veiligheid op een efficiënte organisatie.

Een informatiesysteem is zo veilig als zijn zwakste schakel. Een homogeen geheel van maatregelen is nodig, zoniet zijn de inspanningen zinloos. De veiligheidsproblematiek dient derhalve op een gestructureerde wijze aangepakt te worden en omvat in hoofdzaak de volgende fasen: de inventarisatie van de bestaande beveiligingssituatie, het vastleggen van prioriteiten in een veiligheidsbeleid, het concreet vertalen van het veiligheidsbeleid naar maatregelen vastgelegd in een veiligheidsplan, het implementeren van de geplande maatregelen, en het voortdurend toetsen of de bestaande maatregelen nog wel nodig zijn en worden nageleefd.

Het voorstellen van een omnivalente modeloplossing inzake informatieveiligheid is onmogelijk. Een onderscheid dient te worden gemaakt tussen de algemene doelstellingen, die globaal kunnen worden vastgelegd, en de manier waarop deze doelstellingen worden gerealiseerd. Bij de keuze van de manier waarop de doelstellingen worden gerealiseerd dient voldoende ruimte te worden gelaten om optimaal in te spelen op de concrete behoeften en risico's van elke omgeving.

Responsabilisering van de betrokkenen via het opleggen van gecontroleerde zelfregulering werkt in dit kader efficiënter dan overnormering van bovenuit.

De beste preventie, met name de primaire, vernietigt de bewijzen van haar efficiëntie. Zij laat immers de schade niet ontstaan. Dit veroorzaakt mettertijd een valse indruk van nutteloosheid, gevolgd door verslapping van de aandacht en van de inspanning. Daarom is een volgehouden motivatie en sensibilisatie onontbeerlijk.

Tegen het bijna wetmatig verval van de preventieve inspanning moet permanent en zeer bewust worden ingegaan. Dit vergt een voortdurende opvijzeling van de veiligheidsmoraal, zowel bij het kaderpersoneel als bij hun ondergeschikten. Misschien is dit wel een van de moeilijkste taken.

2.5. CONCRETE UITWERKING VAN INFORMATIEVEILIGHEID BIJ DE KRUISPUNTBANK

Van bij het opstarten van de Kruispuntbank werd onmiddellijk voorzien in de oprichting van een informatieveiligheidsdienst. In oktober 1993 werd door het Toezichtscomité een gunstig advies verstrekt omtrent het voorstel tot aanstelling van twee leden van deze dienst tot respectievelijk veiligheidsconsulent en adjunct-veiligheidsconsulent bij de Kruispuntbank, wat dan ook geschiedde.

Onder impuls van de informatieveiligheidsdienst heeft de Kruispuntbank binnen het hiervoor geschetste kader op verschillende niveau's concrete maatregelen genomen om de integriteit, de vertrouwelijkheid en de beschikbaarheid van de door haar verwerkte gegevens op een efficiënte manier te verzekeren. Dit geschiedde tot nog toe meer bepaald op het vlak van de fysische beveiliging, de logische toegangscontrole tot de gegevens, de logging van de uitgevoerde transacties, de back-up procedures en de uitwisseling van magnetische informatiedragers tussen de instellingen van sociale zekerheid.

Op het vlak van de fysische beveiliging van de Kruispuntbank werd in de eerste plaats aandacht besteed aan de bescherming van het gebouw, het rekencentrum en de parkeerruimtes van de Kruispuntbank.

De technische maatregelen die hiertoe getroffen zijn, hebben voornamelijk betrekking op de installatie van een uitgebreid toegangscontrolesysteem, een branddetectiesysteem en een inbraak- en waterdetectiesysteem. Bij het uitwerken van maatregelen werd steeds een dubbel streefdoel voor ogen gehouden: enerzijds het voorkomen van schade en anderzijds het zo snel mogelijk detecteren van schade die zich voordoet of heeft voorgedaan.

Een tweede reeks van maatregelen betreft de logische beveiliging van de toegang tot het netwerk. Personen uit instellingen van sociale zekerheid, die gebruik wensen te maken van de diensten aangeboden door de Kruispuntbank, dienen via het algemeen bestuur van hun instelling een gebruikersprofiel aan te vragen bij de Kruispuntbank. Dit profiel bepaalt tot welke diensten de betrokken gebruiker toegang heeft.

Daarnaast dient elke gebruiker die toegang wil krijgen tot de Kruispuntbank een akkoordverklaring te ondertekenen, waarin hij er uitdrukkelijk mee instemt de veiligheidsinstructies van

de Kruispuntbank na te leven.

De elektronische gegevensuitwisseling tussen de Kruispuntbank en de instellingen van sociale zekerheid kan op dit ogenblik technisch hetzij via beeldschermemulatie, hetzij van toepassing tot toepassing verlopen. Voor beide verbindingstypes werden vergelijkbare logische toegangscontroleprocedures geïnstalleerd. Deze procedures zijn in hoofdzaak gebaseerd op drie peilers, met name de identificatie, de authenticatie en de autorisatie van de gebruikers. Het belangrijkste onderscheid tussen de beide verbindingstypes is gesitueerd op het niveau van het beheer van de procedure tot identificatie en authenticatie van de gebruikers. Bij een verbinding van toepassing tot toepassing zal het beheer namelijk in handen liggen van de betrokken instelling van sociale zekerheid, terwijl bij beeldschermemulatie het beheer door de Kruispuntbank wordt waargenomen. Concreet betekent dit dat bij beeldschermemulatie het paswoordensysteem van de Kruispuntbank van toepassing is en bij een verbinding van toepassing tot toepassing dat van de betrokken instelling van sociale zekerheid.

Het systeem van toegangscontrole is op dit ogenblik gebaseerd op informatie betreffende de uitvoerder van een transactie, de instelling van sociale zekerheid waartoe hij behoort, het tijdstip van de transactie, het transactietype en het verbindingstype (beeldschermemulatie en/of verbinding van toepassing tot toepassing).

Verder wordt een systeem uitgebouwd waarbij omtrent elke (poging tot) toegang tot het netwerk bepaalde gegevens worden gelogd. Deze loggings worden selectief geëxploiteerd om eventuele (pogingen tot) inbreuken te detecteren.

Het controlesysteem zal verder trapsgewijs worden uitgebouwd op basis van gecoördineerde afspraken tussen alle betrokken instellingen, die elk een deel van de controleverantwoordelijkheid toebedeeld krijgen. Het centraal loggen en controleren van alle transacties zou niet alleen technisch moeilijk realiseerbaar zijn, maar bovendien op zijn beurt leiden tot een ongewenste centrale opslag van uitgebreide persoonsinformatie.

Teneinde de uitwisseling van de magnetische informatiedragers met de Kruispuntbank op een vlotte manier te laten verlopen, maar tevens voldoende te beveiligen, werd door de Kruispuntbank een procedure tot het uitwisselen van de magnetische informatiedragers georganiseerd.

Deze procedure houdt in dat het transport van magnetische informatiedragers van en naar de Kruispuntbank enkel mag gebeuren door personen die door de bevoegde instanties van de instelling van sociale zekerheid hiertoe expliciet werden aangeduid.

Het regelmatig en voldoende nemen van veiligheidscopieën moet waarborgen dat bij niet-beschikbaarheid van de originele gegevens de continuïteit van de gegevensverwerking en van het netwerk wordt verzekerd. Daarom worden door de Kruispuntbank op dagelijkse en wekelijkse basis veiligheidscopieën genomen, en op twee verschillende locaties bewaard.

Naarmate het netwerk uitbreiding zal nemen en naarmate er gevoeliger gegevens zullen over transiteren, is het noodzakelijk de geïmplementeerde veiligheidsmaatregelen te verscherpen. Tijdens de komende jaren zal de Kruispuntbank dan ook, in functie van de vertrouwelijkheidsgraad van de gegevens die door de gebruikers van het netwerk behandeld

worden, stelselmatig het veiligheidsniveau optrekken.

De door het Toezichtscomité toegelaten gegevensstromen worden door de Kruispuntbank beschreven in een kennissysteem, dat op termijn toegankelijk zal zijn voor de instellingen van sociale zekerheid. Doordat het kennissysteem automatisch het verwijzingsrepertorium van de Kruispuntbank voedt, wordt gewaarborgd dat de in concreto uitgevoerde preventieve rechtmatigheidscontroles steeds overeenstemmen met de machtigingen beschreven in het kennissysteem.

De informatieveiligheidsdienst van de Kruispuntbank staat tenslotte in voor de voorbereiding van de documenten voor de werkgroep Informatiebeveiliging van het Algemeen Coördinatiecomité en neemt deel aan alle vergaderingen van de sectoriële subwerkgroepen inzake informatieveiligheid. Voor een uitvoerig verslag omtrent de werkzaamheden van de werkgroep Informatiebeveiliging zij verwezen naar de jaarverslagen van het Algemeen Coördinatiecomité. Naast de voorbereiding van het in punt 2.3. besproken koninklijk besluit houdende organisatie van de informatieveiligheid bij de instellingen van sociale zekerheid, heeft de werkgroep o.a. concrete minimale veiligheidsdoelstellingen voor het geheel der instellingen van sociale zekerheid uitgewerkt en voorstellen geformuleerd over de wijze waarop de toepassing van deze doelstellingen technisch en organisatorisch naar behoren kunnen worden geconcretiseerd. Dit gaf aanleiding tot een eerste checklist van maatregelen die o.a. betrekking heeft op

- het uitwerken van duidelijke bevoegdheidsafbakeningen (scheiding van functies);
- fysische beveiliging en toegangsbeheersing;
- logische toegangsbeveiliging, op basis van een combinatie van kennis en bezit;
- netwerkbeveiliging;
- back-up en herstelprocedures, waarbij optimaal wordt ingespeeld op de mogelijkheden tot wederzijdse hulp van de instellingen die deel uitmaken van het netwerk;
- de opstelling van rampenplannen;
- bescherming van de programma's en gegevensbestanden, o.a. door stricte wijzigingsprocedures;
- veiligheidsplanning en -budgettering.

Deze checklist moet de veiligheidsconsulenten van de onderscheiden instellingen helpen bij het vastleggen van de maatregelen inzake informatieveiligheid binnen hun instelling.

3. CONCRETE REALISATIES EN PRIORITEITEN OP KORTE TERMIJN

Tot hiertoe werd de algemene werking van de Kruispuntbank uiteengezet en de beveiliging ervan beschreven. In dit onderdeel wordt een overzicht geboden van de concrete voordelen die het netwerk op dit ogenblik reeds biedt, en van de prioriteiten op korte termijn.

3.1. HET GEBRUIK VAN EEN UNIEKE IDENTIFICATIESLEUTEL PER PERSOON

Elke persoon wordt voortaan doorheen de hele sociale zekerheid geïdentificeerd aan de hand van een unieke sleutel, het hoger beschreven identificatienummer van de sociale zekerheid (INSZ).

Op die manier wordt vooreerst de toegang van de burger tot de sociale zekerheid verge-

makkelijkt. Het volstaat dat hij bij om het even welke instelling zijn uniek INSZ kenbaar maakt opdat zijn dossier vlot (elektronisch) kan worden geraadpleegd. Het rondzeulen met tal van dossiernummers wordt verleden tijd.

Bovendien is het voor de instellingen van sociale zekerheid veel gemakkelijker om bij mekaar informatie op te vragen omtrent sociale verzekerden. Zonder unieke identificatiesleutel zou dit moeten gebeuren via inhoudelijke identificatiegegevens zoals de naam, de geboortedatum of het adres, met een veel grotere foutenkans. Door de vlottere gegevensuitwisseling tussen instellingen van sociale zekerheid worden de sociale verzekerden en hun werkgevers ontlast van heel wat administratief werk bij de overmaking van informatie aan de instellingen van sociale zekerheid. Ze zullen immers steeds minder dezelfde inlichtingen moeten meedelen aan tal van verschillende instellingen.

3.2. DE TOEGANG TOT HET RIJKSREGISTER EN DE KSZ-REGISTERS

Het rijksregister en de KSZ-registers, twee complementaire gegevensbanken waarin een aantal basisidentificatiegegevens worden bijgehouden m.b.t. alle Belgische of buitenlandse personen waarover een dossier bestaat in de Belgische sociale zekerheid, kunnen door alle op het netwerk aangesloten instellingen van sociale zekerheid elektronisch worden ondervraagd, interactief of via stapelverwerking. Bovendien worden aan de instellingen automatisch alle wijzigingen meegedeeld van gegevens m.b.t. personen waarvoor zij dossiers bijhouden. Dit geschiedt via een systeem van elektronische brievenbussen, die de instellingen kunnen legen wanneer het hen past.

De beschikbaarheid van de basisidentificatiegegevens in het rijksregister en de KSZ-registers maakt het opvragen van uittreksels uit de bevolkingsregisters bij de gemeenten of van heel wat identiteitsinformatie bij de sociale verzekerden overbodig. Zowel de informatieverstrekkers als de instellingen van sociale zekerheid die de gegevens moeten verwerken, vermijden daardoor heel wat kosten en tijdverlies. Het tijdsinterval tussen het opvragen en het bekomen van de informatie wordt bovendien herleid van gemiddeld enkele weken tot enkele seconden bij on line ondervraging en maximum twee dagen bij stapelondervraging. Daardoor kunnen de dossiers veel sneller worden afgehandeld en verhoogt de service aan de sociale verzekerden.

Via het systeem van elektronische post worden alle instellingen van sociale zekerheid systematisch op de hoogte gebracht van voor hen relevante geboortes, adreswijzigingen en overlijdens, die nog enkel bij de gemeente moeten worden aangegeven. Eenmaal de gemeente op de hoogte gesteld, hoeft de sociale verzekerde niet meer alle betrokken instellingen van sociale zekerheid te informeren. De automatische inkennisstelling van de geboortes stelt daarenboven de gezinsbijslagkassen in staat op een veel actievere en klantvriendelijkere manier op te treden en gezinsbijslagdossiers te openen zonder de vereiste van een voorafgaandelijke aanvraag. De mededeling van adreswijzigingen en overlijdens laat de betalingsinstellingen toe heel wat in-trestverlies en/of recuperatiekosten te vermijden die het gevolg zijn van het uitschrijven van postassignaties aan overleden of verhuisde personen.

3.3. DE NIEUWE METHODE VAN INZAMELING EN OPSLAG VAN LOON- EN ARBEIDSTIJDGEGEVENS

Waar de inzameling van loon- en arbeidstijdgegevens m.b.t. werknemers, met het oog op de vaststelling van de sociale zekerheidsbijdragen, tot in 1989 omzeggens uitsluitend via papier verliep, werd vanaf 1990 aan de werkgevers de mogelijkheid geboden de trimestriële aangiften aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) op elektronische dragers te verrichten. Dat amper 3 jaar later de gegevens m.b.t. meer dan 80% van de werknemers elektronisch worden meegedeeld, toont op zich reeds aan dat de werkgevers nut hebben bij deze hervorming. Niet in het minst omdat de programma's voor het aanmaken van de elektronische aangiften op voorhand worden getest en erkend door de RSZ, waardoor de kans op fouten en dus de kans op tijdrovende nabehandeling van opmerkingen wordt vermeden.

De informatie afkomstig van de werkgevers wordt sedert 1990 opgeslagen in een gegevensbank van de RSZ (de zgn. loon- en arbeidstijdgegevensbank (LATG-bank)), die op dit ogenblik toegankelijk is voor de instellingen uit de sector jaarlijkse vakantie en de diensten van de ASLK die de individuele pensioenrekening bijhouden. Voordien kregen deze instellingen copieën van de papieren RSZ-aangiften, die door elk van hen afzonderlijk werden ingegeven in computers met het oog op de verwerking ervan. Informatie die bij heel wat werkgevers of sociale secretariaten elektronisch beschikbaar was, werd dus uitgedrukt op papier om ze aan de RSZ te verstrekken, en nadien door verscheidene instellingen van sociale zekerheid terug ingetikt op elektronische dragers. Tussen de betrokken instellingen bestond bovendien nauwelijks samenwerking inzake de verwerking van de gegevens, zodat bepaalde controles twee- of driemaal werden verricht en andere, hoewel noodzakelijk, niet werden doorgevoerd.

Aan veel van deze inefficiënties werd inmiddels verholpen door de beschikbaarheid van de LATG-bank in het netwerk beheerd door de Kruispuntbank en door duidelijke afspraken tussen de betrokken instellingen inzake taakverdeling bij de controle en de verwerking van informatie. De voordelen hebben niet op zich laten wachten. Zo kon heel wat personeel van de betrokken instellingen worden verlost van overbodig intikwerk en worden ingezet voor doelmatigere taken zoals dossierbehandeling. De reeds jaren aanslepende problemen met de tijdige uitbetaling van het vakantiegeld werden voor een groot deel automatisch opgelost, doordat de gegevens veel sneller doorstromen en onmiddellijk elektronisch kunnen worden verwerkt; sedert 1991 betaalt de sector jaarlijkse vakantie met aanzienlijk minder mensen sneller het vakantiegeld uit. De ASLK is tenslotte kunnen stoppen met het aanvullen van zijn 6,6 kilometer lang archief van papieren RSZ-aangiften. Zij worden voortaan immers gearchiveerd op optische schijven bij de RSZ¹⁶.

Van de LATG-bank mag op korte termijn nog veel meer nut worden verwacht. Ook andere instellingen van sociale zekerheid kunnen er immers voor hen cruciale informatie vinden. Zeker wanneer ervoor wordt gezorgd dat de informatie die wordt ingezameld via de RSZ-aangifte een betere weerspiegeling vormt van de feitelijke loon- en arbeidssituatie, en niet langer enkel wordt

¹⁶ Een koninklijk besluit van 22 maart 1993 (B.S., 1 april 1993, 6992) verleent aan deze archieven bewijskracht op voorwaarde dat de archiveringsprocedures aan bepaalde voorwaarden voldoen. Zie voor meer informatie hieromtrent ROBBEN, F., "Bewijsrecht en informatietechnologie; de aanpak in de Belgische sociale zekerheid", *Computerrecht*, 1993, 56-60.

gepeild naar geaggregeerde gegevens die voorgeïnterpreteerd zijn in functie van bepaalde reglementeringen. Deze reeds elders beschreven werkwijze¹⁷ werd reeds succesvol doorgevoerd bij de aangiften door gemeentelijke en provinciale diensten, en zou nu moeten worden veralgemeend.

Alle instellingen die vervangingsinkomens (zoals werkloosheids- of arbeidsongevallenuitkeringen) dienen vast te stellen, zouden dan immers beroep kunnen doen op de LATG-bank om de berekeningsbasis hiervoor te kennen. Ettelijke formulieren bestemd voor werkgevers en sociale verzekerden kunnen dan sneuvelen.

Ook voor de controle van de naleving van de verzekeraarvoorwaarden zijn in heel wat sectoren loon- en arbeidstijdgegevens noodzakelijk, die tot nog toe op een ongecoördineerde wijze werden ingezameld en voortaan beschikbaar zijn in de LATG-bank.

Tenslotte is de LATG-bank een uiterst interessant instrument ter ondersteuning van de sociaal-economische beleidsvoering. Haar beleidsondersteunende en wetenschappelijke waarde neemt overigens permanent toe naarmate de tijdsperiode die ze beslaat langer wordt en de opgeslagen gegevens accurater. Een eerste veelbelovend en fundamenteel onderzoeksproject dat op de mogelijkheden van de LATG inspeelt, werd een goed jaar geleden opgestart onder de naam HARVART. Het heeft als doel een geharmoniseerd berekeningsmodel voor het verlies van arbeidsinkomen uit te werken, dat zou kunnen worden gebruikt in alle sectoren van de sociale zekerheid. Via dat eenvormig model zou een einde worden gesteld aan de merkwaardige situatie waarbij elke sector volgens een eigen methode het gederfde arbeidsinkomen vaststelt, zodat verschillende resultaten worden bereikt aan de hand van één en dezelfde werkelijkheid. Dit leidt tot onzinnige en vaak onrechtvaardige verschillende behandelingen van sociale verzekerden, naargelang het sociaal risico dat zich voordoet.

3.4. DE TOEGANG TOT HET WERKGEVERSREPERTORIUM

In het stelsel van sociale zekerheid voor werknemers, is de beschikbaarheid van juiste en toereikende informatie over de werkgever van cruciaal belang, bijvoorbeeld voor de bepaling van de percentages voor de berekening van de sociale zekerheidsbijdragen, de vaststelling van de bevoegde gezinsbijslagkas of de beslissing omtrent de toepasselijke collectieve arbeids-overeenkomsten.

Sedert kort hebben alle daartoe gemachtigde instellingen van sociale zekerheid on line of via stapelverwerking toegang tot het werkgeversrepertorium dat de RSZ sedert jaren bijhoudt, met inbegrip van de historie. Voordien bestond enkel de mogelijkheid om sporadisch een punctuele copie op magneetband van dit repertorium te bekomen.

Ook deze faciliteit biedt enorme voordelen, vooral in combinatie met een raadpleging van de LATG-bank, waaruit de link tussen werknemer(s) en werkgever(s) doorheen de tijd kan worden

¹⁷ VIAENE, J., ROBBEN, F., LAHAYE, D. en VAN STEENBERGE, J., "Algemene schets van een rationele informatieverwerking in de sociale zekerheid", *B.T.S.Z.*, 1986, 399-476, met franse vertaling in *R.B.S.S.*, 1986, 389-462.

afgeleid. De vaststelling van de opeenvolgende bevoegde gezinsbijslagkassen bij verandering van werkgever, wat in het verleden dikwijls voor problemen zorgde en regelmatig aanleiding gaf tot onderbrekingen in de betaling van de gezinsbijslag, wordt nu bijvoorbeeld kinderspel.

3.5. DE ELEKTRONISCHE UITWISSELING VAN ATTESTEN

De eerstvolgende prioriteit van de Kruispuntbank is de geleidelijke automatisering van de uitwisseling tussen instellingen van sociale zekerheid van allerlei attesten m.b.t. sociale rechten. Voor de vaststelling van rechten in één sociale zekerheidssector moet immers vaak rekening worden gehouden met de situatie van de verzekerde krachtens de reglementering uit een andere sector. Zo worden tijdvakken van in de ziekteverzekering erkende arbeidsongeschiktheid of onvrijwillige werkloosheid als gelijkgestelde periodes aangerekend in de pensioensector, speelt de hoedanigheid van kind ten laste in de gezinsbijslagreglementering een belangrijke rol in de ziekteverzekering of vereist de toepassing van cumulregels een kennis van de bedragen van de uitkeringen die de betrokkene en eventueel zijn partner genieten in andere sectoren.

De uitwisseling van dergelijke informatie tussen de instellingen van sociale zekerheid geschiedt op dit ogenblik nog voor een groot deel op papier. Soms worden reeds magneetbanden gebruikt. Het is de bedoeling heel deze berichtenstroom, die geschiedt aan de hand van honderden soorten attesten, geleidelijk elektronisch te laten verrichten. Op basis van een onderzoek van de behoeften en de informatiseringsgraad van de onderscheiden instellingen van sociale zekerheid, worden op dit ogenblik in onderling overleg de prioriteiten vastgelegd.

Eén prioriteit op dit vlak ligt evenwel al vast, en werd overigens reeds deels gerealiseerd: de vervanging van de papieren bijdragebon bestemd voor de ziekteverzekering door een elektronische gegevensoverdracht tussen inningsinstellingen van sociale zekerheidsbijdragen enerzijds en ziekenfondsen anderzijds. Daardoor worden de werkgevers ontlast van de uitvaardiging van deze bons en de sociale verzekerden van geloof met papieren bons naar de ziekenfondsen. Bovendien worden een aantal tijdrovende administratieve controles overbodig. In 1993 werd de papieren bijdragebon reeds afgeschaft voor de zelfstandigen; vanaf 1995 wordt dit voorzien voor de werknemers.

3.6. EEN BEGIN VAN ONDERSTEUNING VAN SOCIAAL-WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

In het kader van haar opdracht tot ondersteuning van de sociale beleidsvoering en het sociaal-wetenschappelijk onderzoek, werden door de Kruispuntbank reeds aan verschillende onderzoekscentra anonieme gegevenssets verstrekt voor studie op domeinen als migrantenbeleid of arbeidsmarktpolitiek. Voorheen hadden de wetenschappers vaak grote moeite om informatie afkomstig van verschillende instellingen van sociale zekerheid op een coherente wijze samen te krijgen. Alhoewel de werkwijze allicht nog aanzienlijk kan worden verbeterd, zijn de mogelijkheden al in belangrijke wijze toegenomen.

4. EEN AANTAL MOGELIJKHEDEN VAN DE KRUISPUNTBANK VOOR DE ARBEIDSONGEVALLENVERZEKERAARS

De aansluiting van de gemachtigde verzekeraars op het netwerk beheerd door de Kruispuntbank

De gemachtigde arbeidsongevallenverzekeraars zijn aangesloten op het netwerk beheerd door de Kruispuntbank via het Fonds voor Arbeidsongevallen, dat fungeert als beheersinstelling van het secundair netwerk tussen de arbeidsongevallenverzekeraars. Deze taak wordt aan het Fonds overigens uitdrukkelijk toevertrouwd door artikel 2, eerste lid, 2° en 3° van het koninklijk besluit van 16 december 1987 houdende organisatie en werking van een centrale gegevensbank bij het Fonds voor Arbeidsongevallen¹⁸. Met het oog op het vervullen van die taak, heeft het Fonds een sectorieel verwijzingsrepertorium uitgewerkt, dat m.b.t. slachtoffers, rechthebbenden en bepaalde derden volgende gegevens bevat:

- het nummer van de verzekeringsinstelling;
- het nummer van het ongeval;
- de datum van het ongeval;
- de hoedanigheid waaronder de betrokken persoon gekend is in het dossier;
- het INSZ-nummer van de betrokken persoon;
- de aanduiding of al dan niet automatisch wijzigingen aan bepaalde gegevens dienen te worden overgemaakt.

Einde 1993 telde dit sectorieel repertorium bijna anderhalf miljoen inschrijvingen.

In een "Vademecum betreffende de organisatie en de werking van een centrale gegevensbank bij het Fonds voor Arbeidsongevallen" werden door het Fonds, na overleg met de Kruispuntbank, de technische communicatieprincipes beschreven. Naast de interactieve gegevensuitwisseling, wordt ook de uitwisseling voorzien via magneetbanden, cassettes of diskettes, en, voor enkele kleine verzekeraars, zelfs via papier.

De opvraging van identificatiegegevens

Artikel 2bis van het hogervermelde koninklijk besluit van 16 december 1987¹⁹ verplicht het Fonds en de gemachtigde verzekeraars er sedert 1 juli 1993 overigens toe om zich in eerste instantie via de Kruispuntbank tot het rijksregister te wenden indien zij binnen het kader van de toepassing van de arbeidsongevallenreglementering m.b.t. slachtoffers of (virtuele) rechthebbenden de aldaar beschikbare identificatiegegevens nodig hebben. Slechts indien de betrokken gegevens niet via deze weg kunnen worden bekomen, mogen andere bronnen worden aangesproken, zoals bijvoorbeeld de gemeenten. Om het werk van de verzekeraars te vereenvoudigen, vraagt het Fonds voor Arbeidsongevallen overigens automatisch via de Kruispuntbank de basisidentificatiegegevens op m.b.t. alle personen die door een verzekeraar worden ingeschreven in de centrale gegevensbank van het Fonds, en maakt ze over aan de

¹⁸ B.S., 25 december 1987.

¹⁹ Dit artikel werd ingevoegd bij koninklijk besluit van 17 december 1992, B.S., 22 januari 1993, en heeft uitwerking sedert 1 juli 1993.

betrokken verzekeraar. In de tweede helft van 1993 werden door de arbeidsongevallensector - voor naar schatting 300.000 personen identificatiegegevens opgevraagd. Deze opvraging kan zowel geschieden op basis van een INSZ-nummer als via een fonetische opzoeking op naam, eventueel aangevuld met de geboortedatum of de postcode van de woonplaats.

Voor in het verwijzingsrepertorium van de Kruispuntbank ingeschreven dossiers kunnen de arbeidsongevallenverzekeraars, indien zij dit wensen en binnen het kader van hun wettelijke opdrachten inzake sociale zekerheid, ook automatisch de wijzigingen van de identificatiegegevens meegedeeld krijgen via het Fonds voor Arbeidsongevallen. De wijzigingen die de Kruispuntbank naar het Fonds doorstuurt, worden door deze instelling verdeeld op basis van de inschrijvingen in het sectorieel verwijzingsrepertorium. Dit betekent dat elke wijziging komende van de Kruispuntbank, door het Fonds kan worden overgemaakt aan alle verzekeraars waarbij deze persoon gekend is in een dossier, en per verzekeraar zelfs voor elk dossier waarin de persoon gekend is, indien de verzekeraar op dossierniveau geïnteresseerd is in het ontvangen ervan.

Uitbreiding van de dienstverlening

Op dit ogenblik bekomen de arbeidsongevallenverzekeraars evenwel nog geen andere dan identificatiegegevens via het netwerk. Zowel voor de premievaststelling als voor de vaststelling van het basisloon, bevat de loon- en arbeidstijdgegevensbank van de RSZ evenwel nuttige informatie, zeker wanneer de erin voorkomende informatie op dagbasis zal beschikbaar zijn, waarnaar de eerstvolgende jaren wordt gestreefd. Ook met het oog op de vaststelling van met arbeidsperiodes gelijkgestelde tijdvakken of de toepassing van cumulatiebepalingen biedt het netwerk een mijn aan informatie. Daardoor zullen uiteindelijk de werkgevers en hun verzekerden kunnen worden ontlast van de mededeling, op papier, van heel wat op dit ogenblik ingezamelde informatie. Wel is hiertoe noodzakelijk dat systematisch het INSZ-nummer als toegangssleutel wordt gebruikt.

Van de arbeidsongevallenverzekeraars wordt daarenboven verwacht dat zij de gegevensbank van het Fonds voor Arbeidsongevallen, ingesteld bij het hoger vermeld koninklijk besluit van 16 december 1987 systematisch voeden en up to date houden, zodat de andere instellingen van sociale zekerheid daaruit de door hen benodigde informatie kunnen putten.

5. SELECTIEVE BIBLIOGRAFIE M.B.T. DE KRUISPUNTBANK

COLLEGIUM JURIS SOCIALIS, B.T.S.Z. - Speciaal nummer m.b.t. de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, 1989, 169 p.; R.B.S.S. - Numéro special concernant la Banque-carrefour de la Sécurité sociale, 1989, 163 p.

KRUISPUNTBANK VAN DE SOCIALE ZEKERHEID, Wat is en hoe werkt de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid ?, Brussel, Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, 1992, 65 p.; BANQUE CARREFOUR DE LA SECURITE SOCIALE, La Banque Carrefour de la Sécurité sociale. Missions & fonctionnement, Brussel, Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, 1992, 62 p.

ROBBEN, F., "De beveiliging van de sociale kruispuntbank en het geïntegreerd netwerk tussen de instellingen van sociale zekerheid", in INSTITUTE FOR INTERNATIONAL RESEARCH,

Effectieve informatiebeveiliging, Brussel, 6-7 februari 1990, 12 p.

ROBBEN, F., "De informatisering van de sociale zekerheid: doelstellingen en gevolgen", in PERSYN, C., PIETERS, D., ROBBEN, F. en VAN BULCK, K., Actuele uitdagingen voor de sociale zekerheid, II, Brugge, Die Keure, 1990, 1-23.

ROBBEN, F., "De wet tot oprichting en organisatie van een kruispuntbank van de sociale zekerheid", O.C.M.W. Visies, 1990, nr. 3, 17-24.

ROBBEN, F., "La genèse politique de la Banque-carrefour de la sécurité sociale", in BERLEUR, J., LOBET-MARIS, C., POULLET, Y., Evaluation sociale des nouvelles technologies de l'information et de la communication, Namen, Presses Universitaires, 1990, 131-139.

ROBBEN, F. en JORENS, Y., "Model voor de rationalisatie van de uitwisseling van sociale gegevens m.b.t. migrerende werknemers binnen de Europese Gemeenschap", in INSTITUUT VOOR SOCIAAL RECHT, De sociale zekerheid her-dacht. 25 jaar Instituut Sociaal Recht K.U. Leuven, Gent-Leuven, Mys & Breesch-Universitaire Pers, 1992, 195-210.

ROBBEN, F., "Bewijsrecht en informatietechnologie; de aanpak in de Belgische sociale zekerheid", Computerrecht, 1993, 56-60, met overdruk in Tijdschrift voor Sociaal Recht, 1993, 161-169.

ROBBEN, F. en VERBIST, W. (ed.), "De Belgische privacywet: gevolgen voor de sociale zekerheid", B.T.S.Z. - Speciaal nummer door de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, 1993, 197-369; "La loi belge relative à la protection de la vie privée: implications pour la sécurité sociale", R.B.S.S. - Numéro spécial par la Banque-carrefour de la Sécurité sociale, 189-363.

ROBBEN, F., "De geïnformateerde sociale zekerheid", in LAHAYE, D. (ed.), Sociale zekerheid in beweging. Liber Amicorum J. Viaene en R. Vandendriessche, Menselijke Schade - Reeks Medisch Verzekeringsrecht en Verzekeringsgeneeskunde nr. 24, Antwerpen-Apeldoorn, Maklu, 1993, 189-200.

VIAENE, J., ROBBEN, F., LAHAYE, D. en VAN STEENBERGE, J., "Algemene schets van een rationele informatieverwerking in de sociale zekerheid", B.T.S.Z., 1986, 399-476; "Ebauche générale d'un traitement rationnel de l'information en sécurité sociale", R.B.S.S., 1986, 389-462.

6. LIJST DER GEBRUIKTE AFKORTINGEN

B.S.:	Belgisch Staatsblad
CDVU:	Centrale Dienst voor Vaste Uitgaven
DOSZ:	Dienst voor Overzeese Sociale Zekerheid
FAO:	Fonds voor Arbeidsongevallen
FBZ:	Fonds voor Beroepsziekten
HVZ:	Hulp- en Voorzorgskas voor Zeevarenden onder Belgische Vlag
INSZ:	Identificatienummer Sociale Zekerheid
KSZ:	Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid
LATG:	Loon- en ArbeidsTijdGegevens

Min SV:	Ministerie van Sociale Voorzorg
Min T&A:	Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid
Min VG:	Ministerie van Volksgezondheid en Leefmilieu
NPM:	Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers
RIZIV:	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
RJV:	Rijksdienst voor Jaarlijkse Vakantie
RKW:	Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers
RSVZ:	Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen
RSZ:	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RSZPPO:	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de Provinciale en Plaatselijke Overheids- diensten
RVA:	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
RVP:	Rijksdienst voor Pensioenen